

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

בחוקותי חזק

לעילוי נשמת

יורם בן יפת נגר זצ"ל, אברהם מיכאל בן חנה זצ"ל, אלון בן סוסי קירחיש זצ"ל, בצלאל בן סלאח מדהלה זצ"ל, שאלתיאל בן מזל זצ"ל, אורן בן כרמלה זצ"ל גדעון בן שלום זצ"ל הדס בת כרמלה ע"ה, אהרן בן יחיא שוקר זצ"ל אליהו גובי בן מרים זצ"ל אלון בן יונה מאיר לסרי בן אסתר ויעקב סעדיה קהתי ז"ל שלום גהלי ז"ל יוסף בן אהרן ג'מיל

רפואה שלמה והצלחה: זיו יעקובי בן רבקה, עוזי בן שלמה, אורי ישראל בן אושר, ראובן בן ורדה שרה בת נזימה

הצלחה ובריאות: למשפחת יעקובי, זיו בן רבקה, דורן, ליאור, רואי, בני לילך וכן, לרבקה בת אורה, עידן בן רוחמה, אביחי בן דליה.

עומר בורה בן הדס לשלום בית תמיד, ובן זכר בקרוב

ד"ר חזקיהו קמ"ג ז"ל אב"ד ק"ק אשכנזי י"ד י"ג
א"י י"ג תש"פ

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"
שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד
הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבנו לאהבה ולידאה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים

לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לסט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

וזהר לבנו – בחוקתי

אם בחקותי תלכו – למה נסמכו הברכות והקללות לעניין שמיטה??

"אתם אמרתם", ובפשטות ביובל כתוב לשון רבים כי יובל נוהג רק כשכל ישראל בארץ.

וכאן התורה מוסיפה, אם בחוקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה, כי זה הנדרש מבעלי הקרקעות בשמיטה וביובל, להיות עמלים בתורה כל כולם רוחניות, אבל שלא נטעה לומר שרק בשנת השמיטה והיובל עליהם להיות עמלים בתורה, אלא בכל זמן פנוי חייב כל פועל להיות עמל בתורה, והדוגמא היא "**בחוקתי תלכו**" - שבדרכים כשלא עובדים איפה הראש ימצא בשדות או בלימוד תורה, לניצול הזמן למה שהנפש חושקת, שזה עיקר חייו!!

ועל ידי עמל התורה וניצול הזמן הפנוי גם בזמני העבודה לתורה, יזכו לקיים את מצוות שמיטה בקלות ללמוד משך שנה שלמה או שנתיים רצוף תורה, כי התרגלו כל הזמן לאהבת התורה ולעסוק בה, וזה המשך הפסוק ואת מצוותי תשמרו שתמתינו לקיום מצוות שמיטה כראוי לשנה שכולה רוחניות, ואז תזכו ועשיתם אותה שיהיה לכם קל להצליח בשנה רצופה שכולה רוחניות.

ואכן ראיתי ברבנו בחיי שפירש ש"אם בחוקתי" הכוונה לשמירת שמיטה כהלכתה, וזכיתי לכוון לדרכו שיש חיבור בין שמיטה לעניין אם בחוקתי וברוך שכיוונתי לדרכו.

ואספר מעשה שהיה לי לפני שנים שבאתי לאחד מגדולי האדמו"רים שליט"א בישראל כאשר הגיע לבקר באשדוד, ותיניתי צערי לפני ואמרתי לו צר לי מאוד על כי רצוני לגדול בתורה נגוז, כי אני טרוד ללמד עבור פרנסתי ואני לא מתפתח לפי היכולת שאני מאמין שטמונה בי.

אמר לי אותו אדמו"ר, וכי מי מפריע לך?? והייתי בהלם, וכי מה כוונתו?? הרי אמרתי שאני טרוד בפרנסה?? אבל התבוננתי לעומק והבנתי, והוא צדק הרבה יותר ממה שחשבתי, גיליתי שבזמנים המיותרים אפשר להספיק ללמוד וללמוד ולצמוח בתורה, ואכן אני משתדל ללכת לפי הצעתו הקדושה והנכונה, ואני חייב לו את חיי.

ללמדנו, שכל יהודי כולל אתה!!! מסוגל לגדול לענק בתורה!!! ולמרות שאתה טרוד בענייני פרנסה תמיד אתה יכול למצוא זמן פנוי גם למחצה לשליש ולרביע בכדי לשקוע בתורה, ואז אתה מוכיח שכל העבודה שלך זה לקיום הגוף שלך בכדי שיוכל לעמול בתורה, ואם כן הפכת גם את העבודה לעבודת ה', ככלי המכשיר ללימוד התורה, לכן חזק ואמץ ונצל את הזמן לצמוח ולגדול בתורה ותגיע להישגים שאפילו אתה תהיה מופתע בהישגים שהשגת, קדימה!!! עלה והצלח!!!

"אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם" - מה זה חוקתי??

לכן נראה שבחוקתי הכוונה לב' חוקת - שני חוקים, ואחד זה על לימוד התורה בעמל התורה כפי שיורחב בהמשך, ואחד על שמירת ברית מילה, כי שניהם נקראים חוקים, כי הם המקיימים את חוקי שמים וארץ, ואכן מצאתי מפורש במדרש ובה ל"ה ד', שפירש בחוקתי "חוקים שבהם חקקתי את השמים ואת הארץ שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקי שמים וארץ לא שמתיו", ומפורש בגמרא שבת ל"ג על הפסוק "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקי שמים וארץ לא שמתיו", שאין ברית אלא תורה וכך נאמרו הדברים בגמרא שבת קל"ז ובנדרים ל"א גם לגבי מילה.

הרי לנו שגם תורה וגם ברית מילה הם החוקים, שהם בריתי יומם ולילה שמקיימים את חוקי העולם, אומנם גם לגבי מעמדות נאמר כן בגמרא בסוף מגילה, אבל שם זה עניין של כפרת עוונות, שבלי כפרה לא יהיה קיום לישראל וממילא אין קיום לעולם.

ולכן אומרת הגמרא ע"ג' שלעתיד לבוא אומרים הגויים ה' תוכיח שהיהודים קיימו את כל התורה, אומר להם ה' אני מעיד בהם שקיימו אומרים לפניו: ה' וכי אב מעיד על בנו, ועל היהודים כתוב "בני בכורי ישראל"???

בפרשה הקודמת הבאנו את שאלת המפרשים, וכי איזה גבורה יש לשומרי שמיטה עד כדי כך שהם מכונים "גיבורי כוח"?? הרי עוד לפני שהגיע הניסיון של שמיטה, כבר בשנה השישית הם ראו ברכה שצמח להם פי שלוש או פי ארבע ממה שגודל להם בשנה רגילה, וכאשר הם קיבלו את כל התשלום לכל השנים מראש ברור שקל להם למלאות את חובתם וחלקם לשמור על השמיטה??? ופלא הדבר שהוגדר הדבר כגבורה מיוחדת???

וביאדנו שבשמיטה יש חובה לשבות "שבת לה", שעיקר מטרת השמיטה לעובד אדמה שישבות בשמיטה, כי מוטל עליו לשבות מהגשמיים ולהתעלות לשם ה', והמשמעות היא להתמיד בלימוד התורה במשך כל שנת השמיטה, ולהיות רוחני יותר בשנה זו כמו ששבותים בשבת להתעלות ברוחניות מול ששת ימי המעשה הגשמיים.

וכשיש יובל אז יש כאן שנתיים רצופות של שביתה מעבודת האדמה, כי שמיטה היא שנת 49 ויובל היא שנת ה 50, ואם כן יש לו צורך להתמסר לתורה ולעבודת ה' במשך שנתיים שלמות ברציפות, ולאדם שעסק בגשמיים ובחקלאות להתנתק ולהתמסר לרוחניות תקופה ארוכה כל כך זה באמת "גיבורי כוח".

וכמו כן ביארנו שהיות ושנתיים רצופים ברוחניות זה קושי עצום בפרט לאדם בעל אדמה, לכן חייבים הכנה כל ה 49 שנים לספור ולהתכונן לשנתיים הללו, כי חייבים כל הזמן לשאוף להגיע לזמן שבו נחיה ברוחניות מושלמת, שגם בשנות העבודה באדמה נספור בדקדוק את ההתקדמות לשמיטה וליובל,

ואולי בגלל זה כלפי שנת השמיטה התורה כותבת בלשון יחיד "שדך לא תזרע" ואילו כלפי יובל כתוב בלשון רבים "לא תזרעו", כי ביובל זה שנתיים רצוף והחשיבות של היהודי שמחזיק שנתיים רצוף ברוחניות כראוי זה כבר מעלה שמדברים אליו בכבוד בלשון רבים, שהוא כביכול נחשב יותר מיהודי אחד, כפי שאומרים לאדם מכובד

ללמדנו, שכל יהודי כולל אתה!!! מסוגל לגדול לענק בתורה!!! ולמרות שאתה טרוד בענייני פרנסה תמיד אתה יכול למצוא זמן פנוי גם למחצה לשליש ולרביע בכדי לשקוע בתורה, ואז אתה מוכיח שכל העבודה שלך זה לקיום הגוף שלך בכדי שיוכל לעמול בתורה, ואם כן הפכת גם את העבודה לעבודת ה', ככלי המכשיר ללימוד התורה, לכן חזק ואמץ ונצל את הזמן לצמוח ולגדול בתורה ותגיע להישגים שאפילו אתה תהיה מופתע בהישגים שהשגת, קדימה!!! עלה והצלח!!!

כתב רש"י שלא יתכן "שבחוקתי תלכו" הכוונה היא שתקיימו את המצוות, כי מיד כתוב "ואת מצותי תשמרו", והיות וקיום המצוות כבר אמור, לכן "אם בחוקתי תלכו" הכוונה היא שתהיו עמלים בתורה, ורבים השואלים מה ההוכחה שאכן הפסוק מדבר על לימוד תורה בעמל, ולא על עניין חשוב אחר ביהדות??

ולכאורה היה מקום לומר ש"חוקתי" זה קיום מצוות לא תעשה, ואילו "מצוותי" זה מצוות עשה, אבל לפי זה לא מתאים הלשון "תלכו" כי על מצוות לא תעשה לא אמורים לעשות ולא ללכת כביכול, אלא אדרבה דווקא על מצוות לא תעשה מתאים לשון תשמרו דהיינו לשמור שלא לעשות עבירות, וא"כ למה לא נכתב "אם בחוקתי תשמרו"???

ולפרש להיפך, ש"חוקתי" זה מצוות עשה, ואילו "מצוותי" זה "מצוות לא תעשה" וכך זה יתאים ללשון "חוקתי תלכו" - שתקיימו מצוות עשה", זה עדיין לא הסבר נכון, כי "מצוותי" בוודאי המשמעות מצוות של עשייה - "מצוות עשה" ובוודאי לא את ההיפך.

וטהר לבנו - בחוקתי

שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתתי", הרי שחוקתי מתאים לתורה ולברית שהם מקיימים את חוקי הטבע.

אמר להם הקדוש ברוך הוא: שמים וארץ יעידו בהם שקיימו את התורה כולה, אומרים לפניו ריבוננו של עולם שמים וארץ פסולים להעיד כי יש להם נגיעה בעדות,

ללמדנו, שהתורה והקדושה מחוברים יחד, ולכן אם אתה רוצה להתחזק באמת ולהתקדש באמת בקדושה אמיתית ומתמשכת, עליך לדעת שאתה חייב כחוקי ברזל את שני המרכיבים "עמל התורה - וקדושת הברית", ואם תתחזק רק בקדושת הברית ולא בתורה דע לך שהחיזוק יכול לקרוס אחר תקופה, כי חסר את אש התורה שמכבה את אש היצר, כי בלי כלי נשק איך תנצח לוחם מקצועי ותיק קרבות כמו היצר הרע, ועליך להשקיע בלימוד התורה עד כדי שתתלהב מהתורה, כי התלהבות הקודש היא זו שתמחק את התלהבות היצר, אז קדימה התמד בתורה בקדושה וטהרה ותגדל לצדיק אמתי אמן.

אם בחוקתי תלכו, ונתתי גשמיכם ונתתי שלום - מה מיוחד בחוקים הללו? - המשך

ולכן אומרים "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו" כי מצוות הברית זה כניסה למסלול ארוך של כל החיים, לשמור על הברית כראוי, וכפי שמברכים בברית, כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, שבזכות קדושת הברית זוכים לתורה ולחופה שזה חיי נישואין כשרים ונאמנים, ולמעשים טובים אמן.

ועל פי זה מובנים דברי הגמרא "שבשעה שנכנס דוד לביית המרחץ וראה עצמו עומד ערום, אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר במילה נתיישרה דעתו", וצריך קצת ביאור, מה חשב דוד בהתחלה ומה חשב בסוף??

ונראה שבהתחלה לא החשיב את המצווה של ברית מילה לייחס אותה לעצמו, שהרי לא הוא מל את עצמו אלא מלו אותו בקטנותו ואין לו כביכול חלק במצווה זו, אבל כשנזכר שברית מילה שעשו לו בקטנותו זה רק כניסה לעולם של שמירת הברית שנמשכת כל החיים, בעבודת פרך במלחמה יום יומית נגד היצר הרע, התיישרה דעתו, שגם מצוות מילה מתייחסת לו עצמו.

וכאמור בברית מילה ובשמירת הברית גם שייך התמדה ביום ובלילה וגם עניין תלכו, כי זה מסלול של שמירת הברית שאתו צועדים כל החיים, וגם בהליכה בחוץ עלינו לשמור על עניינו, וגם מתאים לשון בריתי יומם ולילה, כי כל רגע ביום ובלילה יש מלחמה לשמור ברית קודש, וזה גם משמעות הברכה "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים", שבכוח שמירת הברית להכניסו ולהביאו לתורה ואז שני הכוחות יחד יכניסו ויביאו אותו לחופה ולמעשים טובים.

ולכן מובן למה זה הכוח שמחזיק את חוקי שמים והארץ, כי זה מלחמה קשה מאוד כל רגע וכל החיים, ורבים נופלים חללים במלחמה קשה זו, ועד הרגע האחרון של החיים המלחמה הזאת קיימת בפנים ומאחור, וגיבור הוא וקדוש מי שמנצח במלחמה קשה זו.

לכן כתוב בגמרא ע"ז ה' "אם בחוקתי אין אם" אלא לשון תחנונים, כמו שכתוב "לו עמי שומע לי", נו, יהודים יקרים אבא יקר בורא עולם מתחנן אלינו, קבלו עליכם צדיקים וידידים, להתחזק בשמירת הברית כל החיים ממש, ולא רק בזה אלא להתחזק גם בעמל התורה הקדושה, ושניהם יחד יקרבו אותנו לקיום כל המצוות בחשק ובהתלהבות, אמן ואמן.

אם בחוקתי תלכו, ונתתי גשמיכם ונתתי שלום, זה השכר, מה עם עולם הבא???

אבל גם לפי הסבר זה עדיין קשה, שהרי רש"י פירש על הפסוק "והשיג לכם דיש את בציר, ובציר ישיג את זרע" שיהא הדיש מרובה ואתם עסוקים בו עד הבציר, ובבציר תעסקו עד שעת הזרע, ואם כן מצב זה מפריע להתעלות בתורה כי החקלאות תעסיק אותנו כל השנה???

אלא נראה לתרץ על פי דברינו קודם, שאכן כדברי הכתב סופר כאן לא מדובר על השכר, אלא קיום החוקים שהם לימוד תורה ושמירת הברית הם אלו שמקיימים את הטבע שבעולם, ככתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתתי", וממילא כשהחוקים מתקיימים

וצריך להבין מה מיוחד בלימוד התורה בעמל ובברית מילה - חוקתי, שכוחם כה רב?? שדווקא הם המחזיקים את חוקי העולם, ובלעדיהם לא יתקיים העולם??

והתשובה לכך היא כלשון הפסוק "בחוקתי תלכו", ואכן בלימוד התורה הדבר שייך ומובן, כפי שנאמר על לימוד התורה - "ובלכתך בדרך", ואכן קיום מצוות לימוד תורה בדרכים זה מוכיח על אהבה עזה ועמל גדול בתורה, כי במציאות גם מי שנמצא במסגרת תורנית של לימוד תורה כשישיבה או כולל, לא מחייב שיתמיד ללמוד תורה גם בהליכה, ואם בכל זאת הוא לומד גם בנסיעה ובהליכתו, זה מוכיח שהוא באמת עמל בתורה וזה בראש מעייניו.

וגם שייך בהתמדת התורה מה שכתוב "בריתי יומם ולילה" כפשוטו לימוד תורה ביום ובלילה, וברור הדבר שלימוד תורה בהתמדה בהליכה בדרכים וגם ביום ובלילה זה כוח עצום של מצוות לימוד תורה המוכיח על עמל וחשקת התורה, ובוודאי זה נחשב למצווה גדולה ועצומה שכדאי היא שתחזיק את העולם.

אבל כלפי ברית מילה לכאורה יש לתמוה מה אכן הגדלות במצווה זו שעושים לקטן בקטנותו יותר משאר המצוות?? וגם מה שייך בזה הכתוב "תלכו"??

והתשובה לכך וכפי שכתבנו בפרשת תזריע שאמרו חז"ל במדרש תנחומא תזריע פ"ה שמי שיש לו ברית מילה אינו רואה פני גיהינום, ולכאורה זה דבר פלא ממש, כי איך יתכן הבטחה כזו על מצוה שעשו בו בקטנותו ובעצם כל יהודי כמעט עבר ברית מילה,

אלא ההסבר פשוט וידוע, שיש ברית פגומה, דהיינו שמי שחלילה פגם בבריתו אזי כביכול אין לו ברית מילה ראויה, ולו אין את ההבטחה שאינו רואה פני גיהינום, אבל מי ששומר על בריתו שלא תהיה פגומה, אזי הוא הזוכה להבטחה שלא יראה פני גיהינום.

שאלו המפרשים, איך ייתכן שהשכר המובטח על קיום תורה ומצוות זה גשמיות ועניינים שבעולם הזה, למה לא מוזכר כאן השכר העיקרי שהוא העולם הבא???

עוד מקשה הכתב סופר שהגמרא קידושין ל"ט אומרת ששכר מצוה לא מקבלים בעולם הזה, והשכר הוא רק בעולם הבא ושם נקבל שכר נצחי??

ותירץ הכתב סופר על פי הרמב"ם, שכל הבטחות התורה זה לא כמתן שכר, אלא רק הבטחות שאם נעבוד את הבורא יתברך אזי בורא עולם יתן לנו כוח ואפשרות לעבוד אותו בהרחבת הדעת, ושלא יהיה לנו הפרעות ודאגות של פרנסה ובריאות, ושיהיה שלום ובטחון בארץ.

וטהר לבנו – בחוקתי

ושלום זה לא מתקיים אלא ע"י עסק התורה, ולדברינו גם בשמירת הברית ככתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי", ולכן מובן שכתוב "ונתתי שלום בארץ", כי לימוד התורה ושמירת הברית, אלו הביאו ומביאים את השלום כמו שהתורה הביאה את השלום מתחילת בריאת העולם, וכאמור זה מביא את השלום לא כשכר אלא כחוקי טבע השמים והארץ שעל ידי התורה והברית יש ממילא גשם ושפע, כי כך קבע הקב"ה את טבע וחוקי העולם שהברית מקיימת את חוקי השמים מאז ולתמיד.

אזי חוקי שמים וארץ גם מתקיימים, ולכן מטבע הדברים יש שפע של גשמיים. כמו כן קיום החוקים הנ"ל מביאים שלום לעולם, כמו שכתב התורה חיים שלימוד התורה שם שלום בפמליה של מעלה ובפמליה של מטה, פמליה של מעלה זה צבא השמים ומלאכי מרום שיש מהם כשלו וברד ויש מהם כאש ולהבה ואין מזיקים זה את זה כי יש שלום ביניהם, שנאמר "עושה שלום במרומיו".

ובפמליה של מטה, זה צבא הארץ שהם ארבע היסודות. אש וברד שלג וקיטור רוח סערה, שגם הם אפילו שמתנגדים זה לזה אינם מזיקים זה את זה מחמת השלום.

אז קבלו עליכם צדיקים וידידים, להתחזק לא רק בשמירת הברית אלא גם בעמל התורה הקדושה, וזה יתקן עולם לשלמות הטבע לטובה, כי אלו חוקי טבע העולם, שבעמל התורה ובשמירת הברית נזכה לשפע בגשמיים רוגע ושלווה, ובשלום וביטחון, וכל זה מבלי לגעת בשכר שכולו שמור ומובטח לנו כשכר נצחי בחיי העולם הבא.

"מצותי תשמרו ועשיתם אותם" - מה זה "תשמרו"??

המצוות אלא חייבים גם לשמור דהיינו להמתין בצפייה ובהשתוקקות למצווה שתבוא.

ולדרכנו בפרשה נפרש בדומה לדברי האמרי חיים, שאם נקיים את שני החוקים, שכאמור הם עמל התורה ושמירת הברית והעיניים, זה יביא אותנו לא רק לקיים מצוות אלא גם לחבב מצוות, כמשמעות הברכה כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, שבכוח שמירת הברית להכניסו ולהביאו לתורה בקדושה, ושני הכוחות יחד יכניסו ויביאו אותו לחופה ולמעשים טובים.

כי הכוח שבמצוות הללו יגביר בנו את כוח הקדושה לשיאים שלא הכרנו מעולם, וזר לא יבין ואפילו יתפלא למראה עיניו, "וכי שאלו בנביאים", וזר לא יבין מה פשר התפילה שמתארכת, מה פשר ההתלהבות המיוחדת והדבקות בתפילה ובקיום המצוות, כי זה עולם אחר "מצוותי תשמרו".

כי רק על ידי צירוף עמל התורה יחד עם שמירת הברית בקדושה, רק ככה נוכל להתחזק באמת, ורק כך נוכל לאהוב את המצוות ולשמור אותם, ולא שחלילה נחכה להתפטר מהם, אלא נצפה ונתגעגע ונשתוקק למצווה, וזה יביא אותנו גם ל"ועשיתם אותם" בשלימות.

וכמו שמסיימים בקריאת שמע "וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם - ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" והתוצאה "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים", ולכאורה יש כאן כפילות שפעמיים כתוב "ועשיתם", אבל באמת אין כאן כפילות כי קיום המצוות לפני "ולא תתרו אחרי עיניכם" לא דומה ל"ועשיתם את כל מצוותי" שבאה אחרי שמירת העיניים, כי שמירת המצוות הכוללת שמירת עיניים מפורשת בו תוצאה מיוחדת "והייתם קדושים", כי אז מקיימים את כל המצוות בהתלהבות מתוך שמחה והשתוקקות והמתנה למצווה, ויזכנו ה' יתברך להגיע לדרגות קדושות אלו אמן ואמן.

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו, ונתתי משכני בתככם ולא תגעל נפשי אתכם

עולם רצה לתת דגש שיש כאלו שבורא עולם כן נגעל מהם למרות שמירת התורה והמצוות.

ועל פי רעיון זה נוכל להבין דברי המדרש ל"ה א' על הפסוק "אם בחוקתי תלכו" - והביא דוגמא לכך לכך מדברי דוד המלך שאמר: "חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", שאמר דוד: ריבוננו של עולם בכל יום הייתי מחשב למקום פלוני אני הולך, לבית פלוני אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבית המדרש.

כי לימוד התורה של דוד המלך היה פסגת חייו, שיא הנאת עולמו, ולכן במקום להגיע לעסקיו, עסקי מלך המרוכים, הוא היה מוצא את עצמו פתאום בבית מדרש, כי בדרך לעסקיו קיים בשלימות "בחוקתי תלכו", וחשב בעיון הסוגיה, וממילא שכח את מטרת יציאתו ומצא עצמו בבית מדרש בריתחא דאורייתא, עד שעבדיו ושריו היו שולפים אותו או שלא העזו חלילה להפסיקו מלימודו, וזה לא היה חד פעמי, אלא בכל יום "בכל יום" כפשוטו, כך חי דוד!!!

הרמב"ן שואל אם אכן בחוקתי תלכו וכל הברכות מובטחות לכם, למה הקב"ה צריך לשלול שהוא הבורא יתברך לא יגעל אותנו?? וכי למה שיהיה צד שכזה בכלל על צדיקים שומרי תורה ומצוות??

ונראה שאכן יש צד כזה, כי יש אנשים שלומדים בישיבה או בכולל ולומדים תורה בהתמדה, וגם מקיימים מצוות כהלכה וגם מקפידים על כל התפילות, אבל בכל אופן בתוך הלב הם שונאים את דרך חייהם, אלא פשוט אין להם ברירה כי הם חיים בתחרות ובחברה כזו הדורשת את כל המוזכר קודם.

והם מקיימים הכל בכל מכל כל אבל מבפנים יש להם גועל מהתורה או מקיום המצוות, ועל אנשים כאלו למרות שמקיימים הכל ממש בכל זאת כמו שהם נגעלים גם בורא עולם נגעל מהם, אבל מי שמקיים מצוות ולומד תורה בחשק מתוך רצון עצמי ממילא אין בו גועל למצוות, לכן כמובן גם בורא עולם לא נגעל ממנו, אבל כאמור בורא

וטהר לבנו – בחוקתי

עליהם, 5 דקות שיש כשמחכים בתור, או כשיושבים באיזה שמחה, או כשהולכים מהבית לבית מדרש וכדומה, ומכל ה 5 דקות הללו הפכתי לתלמיד חכם, כי כאשר מנצלים אותם ומצרפים אותם הם הופכים לזמן גדול ורב.

זכך פירש את הפסוק הנ"ל "אם בחוקתי תלכו", שתהיו עמלים בתורה גם בזמן ההליכה והדקות הפנויות, אז תזכו ל"ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם", ולזכות לשמרים ולקיימם, וכאמור קודם לימוד כזה מוכיח חד משמעית שזה לא עמל מתוך גועל והכרת, אלא מתוך "שבת בית ה' - לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".

ללמדנו, יש ילדים שעוזבים את התורה ונופלים למטה עד לתהום, והאנשים ראו ולא מבינים למה?? איך יכול להיות שמאבא צדיק ומאמא צדיקה יוצא בן או בנים כאלו?? אבל מי שמכיר את המשפחה באמת מבין מה קרה לבנים, כי הם ראו שאבא שלהם השומר חי תורה זה עבורו כנמצא בכלא וסובל רוע לו, ולכן הם לא רוצים יותר לסבול, ולהם לא שווה לסבול בשביל לא להפסיד את הקהילה, כי הם אומרים שנמצא חברים חדשים, והבושות נסבול רק קצת זמן וזה יעבור.

ולכן, חייבים אנו לעבוד את הקב"ה באהבה ובשמחה, ורק כך הבנים שלנו ימשיכו בעזרת השם בדרך התורה והמצוות לתפארת המשפחה ועם ישראל, כי הבנים מבינים שלעבוד את הקב"ה זה זכות ודבר מצויין וחיים טובים, אמן ואמן.

ונתתי משכני בתוכם והתהלכתי בתוכם - ואולך אתכם קוממיות - המשך

כי בורא עולם צווה אותנו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" בתוך כל יהודי ויהודי, ויהודי זה אכן קיים את בקשת בורא עולם, ואכן "משכני בתוכם והתהלכתי בתוכם" שהנשמה – משכני מתהלכת בתוכנו בקומה זקופה, כי היא נמצאת במקום הטוב והמושלם מבחינתה, בקודש הקדשים הפרטי שלה, שהגוף נתן לה את כולו, קחי נא נשמתי את גופי ותיהני ותשמחי בי נשמתי היקרה.

ולפי זה הומתק קצת עניין תחיית המתים, שהרי אם הגוף הוא רק כבגד לנשמה שהיא עיקר מהותנו, א"כ מדוע אחרי שכבר נפרדה החבילה, שהנשמה עלתה לגנוי מרומים, מדוע עליה שוב לחזור בתחיית המתים לבגד הגשמי??

אבל לפי הנ"ל הדברים נפלאים, שהנשמה חפצה ומשתוקקת להתקיים בגוף קדוש כי קדושתו מעל קדושת המלאכים שאין להם יצר הרע, ולכן תהיה תקופה שבה כל הנשמות הטהורות יזכו לחזור לגופים הטהורים שהחביבור ביניהם היה לשמחת שני הצדדים, כי הנשמה הטהורה התגעגעה לגוף הטהור שקידם אותה לדרגות נשגבות.

זכך כל הצדיקים יקומו לתחיה ותהיה שמחה עצומה לכל הנשמות והגופים הקדושים, וכך גם הגוף יזכה לראות עולם רוחני שכולם כולל כל הגופים יתאוו וירעבו לרוחניות ככתוב "הנה ימים באים נאום ה' ונתתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'", יזכנו ה' להגיע כבר לנבואות אלו בקרוב בימינו אמן ואמן.

אם בחוקתי תלכו - הדוגמא מדוד המלך

לדוד, כעין מה שהיצר נרגע בשעיר לעזאזל שכביכול קיבל מנתו וכפי שהארכתי בפרשת אחרי מות בדברי הרמב"ן. וכמוכן זה לא שקר, כי אם זה מותר ובפרט כשזה לצורך מצווה אז זה לא רק מותר אלא גם לא נחשב לשקר, אבל בכל אופן ליצר הרע השקרן שקר זה נחשב כשקר וטוב לו עם זה.

והנה בדרך אחרת אפשר לבאר ושוב לפי דברי החתם סופר בעניין אחר, שהקשה איך יתכן שהתורה מבטיחה שכר על קיום התורה והמצוות הרי הגמרא בקידושין ל"ט אומרת ששכר מצווה לא מקבלים בעולם הזה??

ותידך החתם סופר, שהשכר המובטח בפרשה זה לא על המצווה אלא רק על ההליכה והטרחה לדבר מצווה, ולפי זה ביאר החתם סופר, שדוד המלך חישב והעדיף הליכה לבית מדרש כי כך שכרו מובטח, אפילו כשבסופו של דבר

לא פלא שדוד המלך כתב בתהילים "אחת שאלתי מאת השם אותה אבקש - שבת בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו", שכל יום היתה לו התלהבות כביקור ראשון בהיכל ה' - בהיכלו של מלך מלכי הקדוש ברוך הוא, וזו הדוגמא לעמלים בתורה - "בחוקתי תלכו", וזה ההיפך הגמור מעבודה מתוך גועל ח"ו.

זזה מזכיר לי מה שמסופר ששאל תלמיד החתם סופר זצ"ל את רבו, מה סוד הצלחתו בתורה?? ענה לו החתם סופר, סוד הצלחתי בלימוד התורה הוא מ 5 דקות!!!!!! והסביר לו החת"ס שהכוונה ל 5 הדקות שאיש לא שם לב

על שאלת הרמב"ן שאם אכן בחוקתי תלכו וכל הברכות מובטחות לכם, למה צריך לשלול שה' לא יגעל מאתנו?? יתכן לתרץ עוד, שכידוע הנשמה היא חלק אלוך ממעל, והנשמה הטהורה רוצה לחזור לצור נשמתה, ולברוח מהגוף הגשמי, כי היא נגעלת מהגשמיים והיא משתוקקת לרוחניות, וככה זה אצל רוב בני האדם החיים בעולמינו.

אבל ביהודי שעמל בתורה ושומר על בריתו, וכפי שביארתי ששני הדברים הללו כוללים ב"בחוקתי תלכו", והיהודי אוהב את המצוות - "ומצוותי תשמרו" ששומר אותם כיהלומים ומצפה לבואם בשקיקה, "ועשיתם אותם" שאכן מקיים את כל המצוות, כזה יהודי הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל כבר לא נגעלת מהגוף, אלא אדרבה היא חפצה להישאר בגוף, כי גוף זה הוא קודש קדשים, שקדושתו גדולה מקדושת המלאכים, כי להתעלות בעולם הזה בעולם הגשמי ובעולם המלא ניסיונות קשה שבעתיים, ולפי הקושי כך מתעלים.

ואולי זו כוונת הפסוק "ונתתי משכני בתוכם והתהלכתי בתוכם - ואולך אתכם קוממיות", בקומה זקופה, וכי יהודי בעולם הזה צריך ללכת זקוף כגאוותן?? הרי באיגרת הרמב"ן כתוב מפורש שמוטל על יהודי לנהוג בענוה וראשו יהיה למטה?? אלא יתכן והכוונה על הנשמה שבתוכנו שהיא חלק אלוך ממעל, שהיא לא תהיה במצב שרוצה לברוח או כפופה וחנוקה, אלא היא – הנשמה תהיה זקופה בגופנו, בעמידה איתנה ובגאווה על שזכתה להיות ולחיות בגוף קדוש שכזה.

החתם סופר מביא בשם הספרים שלא כדאי להגיד שהוא הולך לעשות מצווה, כי אז היצר הרע מנסה בכל דרך לבטל רצונו הטוב בכל מיני אונסים וטרדות, ועל פי כלל זה מבאר החתם סופר שדוד המלך כשרצה ללכת ללמוד תורה, הוא אמר שהוא הולך לדברים בטלים שכך היצר לא הפריע לו ללכת ללמוד תורה, ומדגיש החתם סופר, שבתחבולה זו השתמש דוד המלך בכל יום ויום, כי היצר אורב לאדם בכל יום ויום, וחייבים כל יום לעמוד על המשמר כנגדו.

ונשאלת השאלה, וכי היצר הרע טיפש הוא או שכתן הרי הוא זוכר שאתמול דוד אמר כך ועשה להיפך?? ולכאורה נראה שאולי יש כאן עוד עניין והסבר.

ונראה שיייתכן והיצר הרע התנחם בכל פעם שדוד כביכול הוציא דבר שקר מפיו, ולכן היצר הרע נרגע ולא הפריע

וטהר לבנו – בחוקתי

שדוד שינה בדיבורו ואמר שהוא הולך לא לדבר מצווה, **הרי שהוא הפסיד את שכר ההליכה לדבר מצווה.**

והיות והשטן חשב שכך הפסיד דוד חלק מהמצווה בפרט החלק ששכרו גם בעולם הזה, לכן היצר לא הפריע לדוד ללכת ולקיים את המצווה.

וזה באה התורה על פי המדרש לגלות לנו, שלמרות הכל כל מה שדוד הלך נחשב הליכה לדבר מצווה, שגם זה נחשב **"בחוקתי תלכו"**, כי המטרה הייתה לצורך מצווה, כי בתחבולות עשה לך מלחמה.

ודעו לכם שגם אנחנו חייבים לפעול במושג בתחבולות עשה לך מלחמה, ובהתייעצות עם רבנים גדולים לדעת מה הם הכלים הנכונים להשתמש ובאיזה תחבולות, בכדי שהגולם לא יקום על יוצרו כביכול, וכל אחד ישתמש בתחבולות המתאימות לו בעיקר לחזק את עצמו וגם את אחרים, וברוך ה' לא חסרים תחבולות רק להשקיע מחשבה עמוקה!! כמו כן גם בכל פעם שמתעורר היצר, מיד לרוץ לחזק אחרים ונמצא שאתה ממילא מחוזק, ויש בזה ניסים ממש!! כי לפעמים חייבים התעוררות מיוחדת, או שמתעורר לך ניסיון קשה ומיד קופץ ומתקשר לך יהודי שאתה לא מכיר ומתחנן שתתן לו עצה וחיזוק להתגבר, וממילא אתה מחזק ומתחזק ומתעלה עוד יותר, וזה גם הסיבה שאני כותב את העלונים והספר הזה וכל כולו בעזרת השם.

ותפילתי שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, שכל חיינו נקדיש לתורה ויראת שמים, בלי נפילות חס וחלילה!! שמעתה עד עולם נחיה בקדושה ובטהרה אנחנו וצאצאנו וצאצאי כל עמך בית ישראל "כולנו" אמן ואמן.

"ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם"

ובספר ברכת פרץ של הסטייפלר כתב, שבאמת אדם חייב לקבל ייסורים בכדי לנקות את העבירות שלו, ולכן הייסורים יכולים להיות בכך שאדם מתייסר בעסק התורה והמצוות, וכמאמר המשנה פת במלח תאכל, או שמתייסר בכך שהוא הולך לישון מאוחר למען שקידת התורה. וגם כל יגיעה בהבנה ובכלל ההתמדה בתורה ובפרט בזמן שאין לו חשק או סבלנות או ראש ללימוד, כל אלו פשוט שהם נחשבים ייסורים, והם חוסכים מהאדם ייסורים אחרים שהיה אמור לסבול מהם, וזו הכוונה "אין לך אדם שאין לו ייסורים ואשרי מי שייסוריו מן התורה".

ורבינו יונה בשערי תשובה כתב, אמרו רז"ל במדרש "עץ חיים היא למחזיקים בה", שאם אדם עבר על איסור כרת או מיתת בית דין, יכול לתקן על ידי לימוד התורה בעמל, שאם היה רגיל לקרא פרק ביום יקרא ב' פרקים, או אם היה רגיל לקרא פרשה יקרא ב' פרשיות, ומשתי סיבות התורה תגן עליו מן הייסורים, סיבה א', כי תלמוד תורה כנגד כולם, וסיבה ב': כי עמל וטורח בתורה, וסיבה זו מקבלת תוספת תוקף כאשר האדם לומד גם על חשבון שעות השינה שלו זה יתקן אותו במקום הייסורים.

וזה דבר מפחיד ומבהיל על הרעיון!!! תיקון כרת ומיתות בית דין, דברים מפורשים מרבינו יונה, לא בשמים היא - זה תיקון הגיוני השווה לכל נפש!!

לכן צדיקים וידידים, אל ייאוש!!! כי אין ייאוש בעולם כלל!!! גם אם נפלת מאוד עד לתהום, פשוט תכפיל את הלימוד או תלמד עד השעות הקטנות, בזה תיקנת תיקון כרת ומיתת בית דין, בלי להוציא כסף פדיון וכדומה, כמובן אין בכוונתי לשלול את הפסוק "וחטאן בצדקה פרוק - תפדה", וגם ברגע שתתאמץ ותלמד יותר, ותייסר את עצמך בלימוד, תחסוך ייסורי תופת על העבירות החמורות שעשית, וידידי היקר ר' שלמה גפנר שליט"א הוסיף, שלכן "החש בראשו יעסוק בתורה", כי הייסורים שבלימוד התורה מוציאים את ייסורי כאב הראש, אז אל תקבלו זאת כתשובה אוטומטית של המשגיחים, זה אמת.

אז אל תגידי לא ידעתי לא שמעתי, אם הייתי יודע הייתי עושה משהו!!! עכשיו אתה יודע, תפעל תכף ומיד כי זה חובתך וביכולתך ולטובתך הנצחית בזה ובבא!!!

"והשיג לכם דיש את בציר, ובציר ישיג את זרע, ואכלתם לחמכם לשבע"

שהכוונה שיתמלאו האוצרות בתבואה בכמויות עצומות, ממילא מוכח שזרעו וקצרו כמויות שמילאו את המחסנים, ולמי הם ישמרו כל זאת?? נכון זה לא ירקיב כי זה באוצרות, אבל למה?? **ושמא** תאמר שהאוצרות יעזרו להם לימים בהם יחטאו ולא יזכו שיצמח להם שפע בשדות, הרי אם הם יחטאו לא יעזור מה ששמרו במחסנים כי זה ירקיב להם, או שיקרה להם כפי שהיה עם אוצרות התבואה הגדולים שהיו בירושלים הנצורה בזמן חורבן הבית השני, שהבריונים היהודים שרפו את כל האוצרות בכדי לאלץ את היהודים להילחם??

לא הצליח ללמוד, ואילו כאשר ילך לדבר הרשות אם לא יצליח לעשות מה שתכנן לעשות הוא הלך בחינם.

ונראה שאפשר לחבר את יסודו של החתם סופר כאן לדבר הקודם, שאכן דוד לא אמר שהוא הולך לדבר מצווה כי אז היצר הרע יפריע לו בטרדות וכל מיני אונסים, ולכן הוא שיקר על היצר ואמר שהוא הולך לדבר רשות, וכך היצר לא הפריע לו. **ולמרות** שבכל יום ויום כך נהג דוד והיצר הרע היה אמור לזכור שדוד המלך רק משקר עליו, בכל זאת היצר הרע הסכים לוותר, כי השטן חשב שעל ידי

מאחר שהתורה מפרטת את החיים הטובים בעולם הזה לצדיקים שעמלים בתורה ושומרים מצוות, נשאלת השאלה הרי כתוב "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו"? **אבל** על פי מה שנכתב בילקוט השאלה מתורצת, שאמר רבי בינא אין אדם בעולם בלי ייסורים, כואבות לו השיניים אינו יכול לישון, כואבות לו העיניים אינו יכול לישון, מצד שני המתמיד בתורה גם כן לא ישן, שורה אחרונה: **שניהם טרודים ולא נרדמים, זה ער וזה ער, אבל "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה"**.

ועומק הכוונה היא, שכל אדם צריך לקבל ייסורים, ואשרי הגבר שהייסורים שלו זה בא מלימוד התורה, וכך גם כתוב במדרש בראשית רבה צ"ב א' אמר רבי אלכסנדר אין לך אדם בלי ייסורים, אשרי האדם שייסורים באים עליו בצורה שמתייסר על לימוד תורה בהתמדה, ולכן כשיש "בחוקתי תלכו", שעמלים בתורה בהתמדה עצומה, וכפי שביארתי שבחוקתי כולל גם שמירת הברית במסירות נפש ביום ובלילה, אם כן אדם זה יצא ידי חובת ייסוריו ע"י עמל התורה ושמירת הברית, ואין צורך שיתייסר עוד, אלא הברכה תשרה בכל ענייניו הגשמיים.

כתב רש"י, שיהא הדיש מרובה ואתם עסוקים בו עד הבציר, ובבציר תעסקו עד שעת הזרע, "ואכלתם לחמכם לשבע" אוכל מעט וזה מספיק לו כי זה מתברך במעיו, וצריך להבין, אם אוכל קצת כי זה מתברך במעיו, מדוע צריך, ועבור מי צריך שיגדל כמויות ובשפע?? וגם שבמקום שהחקלאות תעסיק אותם חודשיים בשנה, הרי בגלל השפע שגדל יתעסקו בה כל השנה???

ואם נאמר שישאירו ולא יקצרו, או שיזרעו קצת, הרי כתוב מפורש "ואכלתם ישן נושן, וישן מפני חדש תוציאוו"

וטהר לבנו – בחוקתי

זו גם תשובה לשאלה נוספת, שאם כתוב **"ונתתי שלום בארץ - וחרב לא תעבור בארצכם"** מדוע בהמשך כתוב **"ורדפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב, ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב"**, הרי יש שלום ואין חרב עוברת, אז למה מאה ירדפו רבבה?? הרי קיבלנו הבטחה **"ואין מחריד"??**

אלא כאמור, אם יש שלום בארץ לא תמיד יתלו זאת בברכה מה', אלא יתלו זאת בשכנות טובה שהשכנים שבעו ממלחמות, ואולי הם בחרו בסיסמה **"הלעולם תאכל חרב"**, לכן מידי פעם הקב"ה שולח דוגמאות לכוח שיש ליהודים שמאה רבבה ירדפו, כי יש ברכה מיוחדת והשלום הגיע מתוך ברכה מתוך כוח על טבעי ולכן יש שלום בארץ.

והשיג לכם דיש את בציר, ובציר ישיג את זרע

לעמול בתורה יומם ולילה בלי תערובת, **וההבדל** ברור ומוכרח שהרי נפסק **בשו"ע אורח חיים קצ"א ג'** שאסור לעשות מלאכה תוך כדי שהוא מברך ברכת המזון, **וכתב** שם **הט"ז** שהלכה זו קיימת בכל התפילות ובכל הברכות וגם על כל המצוות, שאסור להתעסק אפילו בדבר מצוה אחרת בעודו מתפלל או מברך או מקיים מצוה.

והעושה כן הוא בכלל אזהרת הפסוק **"ואם תלכו עמי בקרי"** שפירושו שתעשו מצוות ותלכו בדרכי ה' אבל תעשו זאת **"בקרי"** כאילו במקרה או בדרך ארעי, וכל מי שמתפלל או עושה מצוה ותוך כדי מתעסק בדבר אחר זה נחשב לקיום מצוה בדרך ארעי וכמקרה.

ודוגמא לזה מהגמרא **בבא בתרא נ"ז ב'**, א"ר חייא בר אבא זה שלא מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה, שהולכות שם יחפות, והגמרא קובעת שאם יש דרך אחרת הוא רשע אפילו שלא מסתכל עליהן, **ומפרשים** כי אסור לאדם לסכן עצמו בניסיון של פריצות, **אומנם** היצר הרע שקרן, בא אליך ומפתה אותך: לך כן בדרך זו!!! כי כך אתה מקיים מצווה שאתה מתגבר על היצר הרע, וככה אתה הופך לצדיק וקדוש!! **אבל מה אפשר לעשות שזה שקר שהרי הגמרא אומרת שזה לא נכון, אלא אתה רשע!!!**

ולמה? כי יש איסור מפורש להכניס את עצמנו לניסיון, ורק אם בליט ברירה אנחנו נקלענו לניסיון עלינו להילחם שלא ניפול חלילה וחס, אבל לא להיכנס בידיים כי יתכן שתניפול ולא תוכל קום מנפילה זו, כפי שראינו אנשים שמכוח נפילה אחת נפלו לתהומות רח"ל, **ולכן** גם אם נקלעת לניסיון עליך לברוח ממנו מיד ובמהירות עצומה.

ולכן ניזהר כולנו מלהתפתות ליצר, שבא עלינו בתחבולות, ובמלבושי מצווה וברעיונות כביכול של לשם שמים, וככה אנחנו מסכנים את עתידנו הרוחני, ואפי' אם לא ניפול ברוחניות, עצם הכניסה ברצון לסכנה רוחנית אתה נקרא רשע ולא צדיק אפילו אם תעמוד בכל הניסיונות, ובכל ספק גש לרובך הקבוע שיורה לך מהו דרך האמת והישר, למען תצליח בכל אשר תלך.

אם בחוקתי תלכו - ועץ השדה יתן פריו

וחשבת להוסיף על דבריו שיתכן שחידושי תורה שבאים מתוך עמל התורה זה נחשב כפרי, ובזכות לימוד תורה בהתמדה מתוך עמל עד כדי חידושי תורה, יזכה אדם זה לברכה גם בגשמיות שעץ השדה יתן לו פירות ושפע.

ועץ השדה יתן פריו

טעם העץ כטעם הפרי, ובסוף הארץ שינתה ורק הוציאה פירות לאכילה ולא עץ שטעמו כמו הפרי שראוי למאכל, ומחדש ה"בית אבי" שמכוח השינוי הזה נוצרו אילני הסרק.

ולפי זה ביאר את כוונת הפסוק על פי רש"י שאם בחוקתי תלכו עצי הסרק יוציאו פירות, כי זה העולם המתוקן באמת, ועל ידי לימוד התורה בעמל וקיום חוקי התורה העולם חוזר לתיקונו קודם השינוי.

וגם אין לומר שהשפע הוא בשביל הרוגע הנפשי **"שיש שפע"**, שהרי אם מקיימים מצוות אין צורך לשמור למען הרוגע, כי ממילא יש רוגע כי ה' ימשיך וייתן ברכתו, ואדרבה אדם חייב להתחזק בביטחון בה' ולא להמירה בביטחון בטבע, ואם הרוגע נפשי כי חששו שמא יחטאו, הרי כאמור לא יעזור כלום וממילא אין מקום לרוגע??

וייתכן שהשפע הוא בכדי שתהיה ניכרת הברכה, כי כשאדם אוכל קצת לא ידעו שיש ברכה במעיו, אלא יתלו שהוא מסתפק במועט או שעושה דיאטה (או בעידן שלנו יתלו שעשה טבעת או שרוול וקיצור קיבה), לכן בורא עולם הוכיח שיש ברכה בכך שגדלה התבואה בכמויות עצומות.

קודם שאלנו, אם האוכל המועט מתברך במעיו, מדוע צריך שיגדל כמויות ובשפע, עד כדי כך שבמקום שהחקלאות תעסיק אותם חודשיים בשנה, בגלל השפע זה יעסיק אותם כל השנה?? **ויתכן** שזה חלק מהניסיון של תהיו עמלים בתורה, שיהיה שפע של גידולים ותוצרת חקלאית, שיצטרכו לעבוד כל השנה בכדי לקצור אותה ולדוש אותה, **והיצר הרע** יבוא לבן אדם שעמל בתורה **וישקר** עליו, הנה לך מצווה חשובה מצוות ישוב ארץ ישראל, וחלילה שיהיה בל תשחית על ברכת השם.

והיצר הרע דורש לו שאפשר לכתחילה ללמוד תוך כדי העבודה, וכמו שכתוב **"יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך"** וביאר האדמו"ר **מקאצק** שהכוונה שבשעת מלאכתו מייגע רק את כפיו, ולא את לבו ומוחו, כי הראש שלו נמצא בגמרא ומוחו משועבד ברוחניות, או כמו שדרש **המקנה "ובתורתו יהגה יומם ולילה"** שהפסוק הזה מדבר באדם שעובד כמו שכתוב בהמשך **"וכל אשר יעשה יצליח"** דהיינו בעמלו ועסקיו במשא ומתן, וכוונת הפסוק שאפילו בזמן העבודה הראש שלו מונח בתורה, ומשתוקק לחזור ללימודו, מבטיח לו הפסוק **"וכל אשר יעשה יצליח"**.

וככה היצר הרע שולף אותו מעמלו בתורה, ומטביעו בעמל הגשמיות, וזה ניסיון קשה - לא להתפתות אלא להמשיך ללמוד, **כי דברי המקנה והאדמו"ר מקאצק אמורים לאדם שחייב לעמול לפרנסתו ואין לו ברירה אחרת**, עליו דרשו גדולי ישראל שלפחות הראש שלו יהיה מונח בלימוד התורה, אבל כאן עליו ללמוד תורה בבית מדרש **והוא יתן לאשתו ועבדיו שהם יטפלו בעבודת השדה**, והוא ימשיך

ולכן ניזהר כולנו מלהתפתות ליצר, שבא עלינו בתחבולות, ובמלבושי מצווה וברעיונות כביכול של לשם שמים, וככה אנחנו מסכנים את עתידנו הרוחני, ואפי' אם לא ניפול ברוחניות, עצם הכניסה ברצון לסכנה רוחנית אתה נקרא רשע ולא צדיק אפילו אם תעמוד בכל הניסיונות, ובכל ספק גש לרובך הקבוע שיורה לך מהו דרך האמת והישר, למען תצליח בכל אשר תלך.

דאית הסבר מתוק מדבש של האדמו"ר **מסקולען**, שכתב שאם נלמד תורה על מנת לקיים את המצוות זה כמו עץ שמוציא פרי, ולכן מידה כנגד מידה נזכה שהעץ השדה יוציא פירות.

כתב רש"י שהפסוק מדבר על **אילני סרק שיוציאו פירות**, וראיתי במפרשים ששואלים למה יש צורך בשינוי דרכי הטבע שעצי סרק יוציאו פירות?? **והנה בספר בית אב הביא הירושלמי כלאים א' ז'** ששואל מניין נבראו **אילנות סרק??** ועונה הירושלמי **"מעץ עושה פרי"**.

וההסבר הוא על פי רש"י **בנראשית** על הפסוק **"ועץ עושה פרי"** שהקדוש ברוך הוא ציווה שהצמחים יגדלו ויהיה

וטהר לבנו – בחוקתי

והאדמה שינתה בכדי לשמר את שלימותה לצדיקים בעולם הזה כאשר ילכו בחוקי התורה והמצוות.

כ כך יזכו הצדיקים עוד בחייהם בעולם הזה ליהנות מהשלימות של הבריאה, ושיכירו בעוצמת פועלם לטובה בעולם, ויחזקם ויחזק כל יהודי ללכת בדרכי התורה, וברוך השם שנתן לי חידוש זה קודם תפילת ערבית כי כך התפללתי בשמחה ובהתרגשות עצומה, על שזכיתי ללמוד זכות לטובה על מעשה בראשית ועל האדמה שכוונתה הייתה לטובה.

ואכלתם לחמכם לשבע

ובפשטות, נראה לתרץ שברכת השם היא גם בכמות וגם באיכות, אבל בכל זאת נראה שטמון כאן יותר, שהרי כידוע ניסיון העושר קשה יותר מניסיון העוני.

וכמו שרבי הקדוש שחי כמו מלך ולא חסר לו מאומה ממה שהיה על שולחנו של קיסר רומי, ובכל זאת בעת פטירתו העיד שלא נהנה אפילו באצבע קטנה מהעולם הזה, ולא פלא שהוא מכונה רבי הקדוש מלבד מעלותיו שהיה נשיא ועורך המשניות.

וזאת הברכה, שהקב"ה יתן שפע ובכל זאת הברכה תהיה שיהיה לנו כוח להתגבר גם לשבוע במעט כדברי החתם סופר וגם לא להיגרר אחרי השפע, וכך אנחנו מתקדשים מאוד, כי כאשר השפע מול העיניים ובכל אופן לשלוט ולעצור זו גדלות, והכוח להתגבר זה ברכה של ממש.

ללמדנו, שניסיונות החיים הם בכל החזיתות, רבים בוכים על מר גורלם שקשה להם בפרנסה ולכן הם לא יכולים להתעלות כרצונם הטהור שיוקד באמת בתוך ליבם, אבל הם טועים כי ניסיון העושר קשה הרבה יותר, כי מרוב שפע הוא מרגיש טוב מדי והוא שוכח שהוא בניסיון החיים לנצל את העשירות רק לטובה, ולכן אומרים שניסיון העוני קל יותר כי בלב נשבר קל לו לפנות לבורא עולם.

על כן נקבל עלינו להאמין שכל מצב בו אנחנו נמצאים זה החלטה של בורא עולם שהחליט שמכאן עליך להתעלות, וכמובן עלינו להתפלל שהניסיונות לא יהיו קשים מדי כי אנחנו חלשים בדור חלש, אבל אם בכל זאת בורא עולם מנסה אותנו, עלינו להיות חזקים ולהצליח במשימה, ולפי הקושי כך השכר, רק חזק ואמץ אמן ואמן.

ומי שלא שם ליבו לדבר חשוב זה, וחי את חייו באדיקות בתורה ובמצוות בשלימות אבל מתוך הכרח ולעיתים מתוך שנאה, והוא מתנחם שלפחות יקבל גן עדן על כך, אז עליו נאמר "אוי לנו מיום הדין, מיום התוכחה", כי בורא עולם יראה לו שחי את חייו בטעות ורימה את עצמו כל החיים, אדרבה מורי ורבותי, עכשיו נעצור ונתבונן מה אתנו??? האם אנחנו חיים באמת??? האם ככה באמת אנחנו רוצים להתייצב בפני בורא עולם??? ככה אנחנו מוכנים למות??? ככה אנחנו רוצים שצאצאינו יתנהגו ויחיו??? קדימה, עכשיו לקפל שרוולים לעבודת הבורא באמת ובתמים "וטהר לבנו לעבדך באמת".

את הכרטיס ואומר אני בא בגלל שזכיתי בפרס הראשון בלוטו, מיד פתחו לו את השערים ותוך דקה הוא ישב מול מנהל מפעל הפיס שמחייך מולו ומבקש ממנו את הכרטיס לבדיקה במחשב של מפעל הפיס. **כמובן** הבחור בהתלהבות מגיש את הכרטיס, בביטחון שבעוד רגע קל הוא יוצא עם צ'ק שמן, אבל כשהכניסו את הכרטיס למכונה המכשיר מודיע על שגיאה, שהכרטיס לא מזוהה, והמנהל מתחיל לגמגם ואומר לבחור: שמע ידידי, יש בעיה, אם המחשב לא קולט אז לפי חוקי מפעל הפיס - שיתכן שהם גם כתובים על גב הכרטיס שלך אין זכיה. **הבחור** נבהל כהוגן, והתחנן למנהל להעביר את הכרטיס שוב ושוב אך ללא הועיל. לא נקלט!!!

מסכן הבחור, פחד לצאת לרחוב, מה יגיד לבעל המונית??? אפילו כסף חזור לבני ברק לא היה לו!!! הוא התחנן למנהל מפעל הפיס שיוציא אותו מהדלת האחורית, כי מה יעשה עם בעל המונית??? וכמובן רק לאחר תקופה הוא שילם למונית.

גם אנחנו יכולים לחיות את כל החיים ואנחנו בטוחים שאנחנו בסדר גמור או לפחות די בסדר, אם לא בשורה הראשונה לפחות בשורה השניה או השלישית של גדולי ישראל ואבות האומה, ולכל הפחות מקום טוב באמצע, אבל כשמגיעים לשמים, בודקים את הכרטיס ומגלים שכל התורה והמצוות שקיים לא מועילות לו, כי בורא עולם נגעל מהם, כי הוא קיים אותם מתוך הכרח ומתוך שנאה, ואז לחרדתו מתברר לאדם שכל בטחונו נדף ואיננו, והוא עני ואביון, וגרוע מכך כי את העבירות עשה בשיא השלימות בשיא ההתלהבות והמרץ והחשק, ואז כבר אי אפשר לתקן.

לכן, מעכשיו להתחיל לקיים מצוות בשלימות ובשמחה מתוך גאווה שזכית להיות מהחרדים לציווי בורא עולם, וממקיימי דבריו, ואתה באמת שמח להיות עבד ה', ולעולם לא תחיה בצער ובשנאה בעולם הזה ואפס שכר בעולם הבא.

ופנית אליכם

צדיקים, שכביכול שכרם כל כך גדול עד כדי כך שאין ה' יכול לתת את השכר שמגיע להם רק על ידי שכביכול יתפנה

והתבוננתי בדבר ובעצם זה ממש נס גלוי למתבונן שעץ סרק יוציא פירות!!!! וזה מוכיח עד כמה כוח התורה והמצוות עצום וחזק שמתקן את כל הבריאה לשלימות ממש לעיני כל בשר.

ושוב התבוננתי, שבעצם מדוע האדמה שינתה מרצון הבורא ולא הוציאה עץ אכיל כמו שפריו אכיל?? **ויתכן** שהאדמה בראותה שבורא עולם ברא אור וחזר וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא כמובא בגמרא חגיגה יב', לכן ייתכן

כתב רש"י "אוכל קצת, והוא מתברך במעיו – שנהיה שבע ממעט אוכל". מקשה החתם סופר הרי כבר התברכו ישראל שיגדל להם כמויות של אוכל שיתמלאו אוצרותיהם ממש שפע רב, אם כן למה היו צריכים גם לברכה במעיים שיאכלו קצת וישבעו???

עונה החתם סופר שבכל זאת יש עניין לא לאכול הרבה, כדי שהבן אדם יישאר יותר רוחני ושלא יתהפך לאדם מגושם רודף תענוגות עולם הזה, וכמאמר התוספות מהמדרש בגמרא **כתובות ק"ד** שעד שיתפלל אדם שיכנס דברי תורה לתוך גופו שיתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו.

ולכאורה גם לאחר תירוצו של החתם סופר נשאלת השאלה להיפך, שאם יש ברכה של שובע שאוכל מעט, אם כן מדוע צריך גם שפע של כמויות של אוכל???

ללמדנו, שניסיונות החיים הם בכל החזיתות, רבים בוכים על מר גורלם שקשה להם בפרנסה ולכן הם לא יכולים להתעלות כרצונם הטהור שיוקד באמת בתוך ליבם, אבל הם טועים כי ניסיון העושר קשה הרבה יותר, כי מרוב שפע הוא מרגיש טוב מדי והוא שוכח שהוא בניסיון החיים לנצל את העשירות רק לטובה, ולכן אומרים שניסיון העוני קל יותר כי בלב נשבר קל לו לפנות לבורא עולם.

על כן נקבל עלינו להאמין שכל מצב בו אנחנו נמצאים זה החלטה של בורא עולם שהחליט שמכאן עליך להתעלות, וכמובן עלינו להתפלל שהניסיונות לא יהיו קשים מדי כי אנחנו חלשים בדור חלש, אבל אם בכל זאת בורא עולם מנסה אותנו, עלינו להיות חזקים ולהצליח במשימה, ולפי הקושי כך השכר, רק חזק ואמץ אמן ואמן.

ומי שלא שם ליבו לדבר חשוב זה, וחי את חייו באדיקות בתורה ובמצוות בשלימות אבל מתוך הכרח ולעיתים מתוך שנאה, והוא מתנחם שלפחות יקבל גן עדן על כך, אז עליו נאמר "אוי לנו מיום הדין, מיום התוכחה", כי בורא עולם יראה לו שחי את חייו בטעות ורימה את עצמו כל החיים, אדרבה מורי ורבותי, עכשיו נעצור ונתבונן מה אתנו??? האם אנחנו חיים באמת??? האם ככה באמת אנחנו רוצים להתייצב בפני בורא עולם??? ככה אנחנו מוכנים למות??? ככה אנחנו רוצים שצאצאינו יתנהגו ויחיו??? קדימה, עכשיו לקפל שרוולים לעבודת הבורא באמת ובתמים "וטהר לבנו לעבדך באמת".

להמחיש את העניין אספר סיפור נפלא, בחור ישיבה קנה כרטיס לוטו. יום לאחר ההגרלה הוא ניגש לדוכן הפיס וראה מפורש שכל המספרים שלו עלו בהגרלה וכי הוא הזוכה בפרס הראשון של 7 מיליון ₪, הוא מרוגש כולו סיפר לאביו ולאמו ולכל משפחתו ולכל ידידיו שפתאום התרבו כחול אשר על שפת הים, ואז נזכר שעליו לנסוע מבני ברק לתל אביב למשרדי מפעל הפיס ברחוב הפטמן, **אבל** לבחור לא היה כסף, לכן עזר מונית והוכיח לבעל המונית שהכרטיס שלו זוכה והוא נוסע למפעל הפיס, והיות ואין לו כרגע כסף, לאחר שיקבל את המיליונים ממפעל הפיס הוא ישלם לבעל המונית על הנסיעה פי עשר מעלות הנסיעה הרגילה, בעל המונית הסכים וכך הגיע הבחור למשרדי מפעל הפיס.

שם בקומת הכניסה בקבלה, ביקש לפגוש את מנהל מפעל הפיס, בתחילה חשבו שהוא בא להתרים אותו אז אמרו לו שכאן כבר תורמים הרבה מעל ומעבר למה שהוא חושב, אבל הבחור מציג

גם אנחנו יכולים לחיות את כל החיים ואנחנו בטוחים שאנחנו בסדר גמור או לפחות די בסדר, אם לא בשורה הראשונה לפחות בשורה השניה או השלישית של גדולי ישראל ואבות האומה, ולכל הפחות מקום טוב באמצע, אבל כשמגיעים לשמים, בודקים את הכרטיס ומגלים שכל התורה והמצוות שקיים לא מועילות לו, כי בורא עולם נגעל מהם, כי הוא קיים אותם מתוך הכרח ומתוך שנאה, ואז לחרדתו מתברר לאדם שכל בטחונו נדף ואיננו, והוא עני ואביון, וגרוע מכך כי את העבירות עשה בשיא השלימות בשיא ההתלהבות והמרץ והחשק, ואז כבר אי אפשר לתקן.

לכן, מעכשיו להתחיל לקיים מצוות בשלימות ובשמחה מתוך גאווה שזכית להיות מהחרדים לציווי בורא עולם, וממקיימי דבריו, ואתה באמת שמח להיות עבד ה', ולעולם לא תחיה בצער ובשנאה בעולם הזה ואפס שכר בעולם הבא.

וטהר לבנו – בחוקתי

ולכן כביכול בורא עולם יכול להתפנות מעסקיו להטיב לנו, כי אנחנו כביכול כבר מעמידים ומתקנים את העולם לטובה, אמנם הסבר זה קשה כי מצאנו גם להיפך בקללות כאשר ח"ו הקב"ה כועס עלינו כתוב גם **"ונתתי פני"** וכתב רש"י **"פנאי שלי פונה אני מכל עסקי להרע לכם"**.

אמנם גם זה אפשר לבאר, שהיות וכשעם ישראל חוטא הוא מזיק לכל הבריאה ומקלקל לכל העולם, לכן כביכול שווה לבורא עולם לעזוב את הכל ולהתמקד בשורש הבעיה ולפתור את הבעיה מהשורש, מאשר לטפל בבעיות המשנה, אבל בעצם גם זה אחרי הכל הוא **לשבחם של עם ישראל שתמיד ידעו שהם עיקר העולם והכל תלוי בהם**

ועלינו לדעת את גודל האחריות המוטלת עלינו, וכפי שאמרו גדולי ישראל שכאשר קורה אסון טבע בעולם, בתור יהודי זה אמור לכאוב לנו, כי זה מלמד שאנחנו לא תיקנו את העולם כראוי ועלינו החובה לשפר את מעשינו, וכל עוד שהאסונות הם בארץ זרה נודה להקב"ה שלנו לא קורים אסונות, אבל נקבל את המסר ונתחזק בדחיפות, כי כל יהודי יכול לשנות עולמות.

ופנית אליכם – המשך

"פני – פנים" אלא מלשון **"פנאי"**, ולכאורה הדבר תמוה, למה רש"י משנה מהמשמעות הפשוטה??? **ואולי**, רש"י לא רצה שנפרש שיש הבדל בין ברכה לקללה, ואכן באופן שווה ה' מתפנה להיטיב כך גם ה' מתפנה להרע כשחוטאים.

ואולי ההסבר הוא כאמור, שהיות ועיקר הבריאה זה עם ישראל וכשהם חלילה חוטאים הם שורש הבעיה, לכן זה **חסד עבורנו שבורא עולם מיד מטפל בנו שנתיישר במהירות חזרה לדרך טובה** ושתיכף ומיד נחזור בתשובה בכדי **שלא נשקע בחטא** עמוק בלי דרך לצאת ממנו בקלות.

ללמדנו, שעלינו להתעורר במהירות כבר במכה הראשונה ולהבין שזוהי מכת אוהב שבורא עולם מכה בכדי ליישר אותנו, ולא נעלים עין ולא נשקע עוד יותר בחטא בכדי לשחרר את הכאב ואת התסכול, כי כך אנחנו עושים את ההיפך מהנדרש, וגורמים לעצמנו נזק כפול ומכופל, אלא מיד נחזור בתשובה שלימה ונחזור לאבא אוהב ודואג.

קדימה ננצל את זה להתקרב לבורא עולם שאוהב אותנו ומגלה לנו את הסוד הזה, ונזהר מאוד לא להיות בעלי מומים קבועים שאז נאבד את קדושת הגוף חלילה וכבר מותר להמיר ולפדות, אלא גם כשיש נפילות כי בני אדם אנחנו בכל זאת מיד לתקן ולהתעלות ולא לשקוע עוד בעבירה חלילה, ונזכה לקיים **"קדושים תהיו"** – חזק חזק ונתחזק.

ואכלתם ישן נושן

השמיטה, שביאר **"אכלתם ישן"** – בשביעית, **"נושן"** – בשמינית, וכשיהיה יובל, **"ישן"** גם בתשיעית. כי **"מפני חדש תוציאנו"** – דהיינו שתספיק לכם התבואה כי תמצאו הרבה ישן באוצר גם בשנה התשיעית, אמנם במפרשי המקרא לא נראה שברכה זו קשורה לשנת השמיטה, וא"כ עדיין צריך ביאור ועיון.

וייתכן, שאכן הברכה והשפע מתחילים משנת השמיטה, וכפי שביארנו בתחילת הפרשה שמטרת השמיטה והיובל היא שהחקלאים יקדישו את שנת השמיטה והיובל לרוחניות **"שבת לה"**, ואכן ברגע שגם החקלאים יקיימו את **"בחוקתי תלכו"** שתהיו עמלים בתורה כל שנת השמיטה והיובל, זה יגרום להם שגם בשנים שלאחר השמיטה והיובל למרות עבודתם בשדה הם ימשיכו להיות עמלים בתורה וברוחניות כל זמן פנוי, וזה יביא את הברכה שבכל שנה ושנה יהיה שפע ל3 שנים, שלא יהיו להם דאגות של פרנסה אלא יוכלו ללמוד תורה ויהיה להם מספיק עודף לתת לאריס ולפועלים גויים שיעבדו בשבילים בשדות.

וכפי שכתב הרמב"ן בפסוק י"א שהברכות הכתובות בפרשה זו זה רק כשישראל כולו יהיו צדיקים, ולכן הקב"ה משקיע לא רק בלומדי התורה בישיבות אלא גם לעמלים לפרנסתם, כך שכל ישראל יתעלו ויהיו רוחנים וצדיקים, כי רק כך יזכו לברכות הכתובות בפרשה זו, וכדברי החתם סופר שברכת ה' בגשמיית לא תגרום להם להיות אנשים גשמיים חלילה אלא הברכה תהיה שיישארו אנשי קודש השקועים ברוחניות ובעבודת ה', רק בלי טרדות.

מכל עסקיו ויתפנה רק לדאוג לשכר הצדיקים. אבל תיאור זה קשה קצת שהרי ה' הוא כל יכול ואין לו דמות הגוף ואין לו מגבלות כלל, ואולי זה רק להמחיש לנו כביכול אצל בשר ודם, כפי שיש המחשה **"ימינך ה' נאדרי בכוח"** וכן **"וברוח אפך"** שכמובן כל אלו המחשה הם.

ואולי אפשר לבאר באופן הפוך, שכאמור על ידי קיום חוקי התורה בשלימות ובשמחה אנחנו מקיימים את הטבע ומתקנים אותו עד כדי כך שאפילו האדמה מתקנת את עצמה ואילני סרק יוציאו פירות, וגם יהיה **"שלוש בארץ"** והמשמעות היא לא רק בארץ ישראל **"ארצכם"** אלא כפי שכתב האור החיים הקדוש בכל העולם יהיה שלום.

שמתי לב, שיש שינוי בלשון התורה בין הברכות לקללות, שלגבי הברכות כתוב **"ופנית אליכם"** ואילו לגבי הקללות כתוב **"ונתתי פני"**, ובמשמעות ההבדל נראה שלטובה בורא עולם מתפנה כביכול כל כולו להיטיב לנו, ואילו להיפך משמע כביכול שבורא עולם לא מפנה את כולו לנו אלא רק את פניו, כי מידה טובה גדולה ממידה רעה.

אבל הבחנתי בלשונו של רש"י שכתב בפסוק **"ונתתי פני – פנאי שלי**, פונה אני מכל עסקי להרע לכם", ונראה שבכוונה רש"י הקדוש לא רצה לפרש כמשמעות הפשט

ללמדנו, שעלינו להתעורר במהירות כבר במכה הראשונה ולהבין שזוהי מכת אוהב שבורא עולם מכה בכדי ליישר אותנו, ולא נעלים עין ולא נשקע עוד יותר בחטא בכדי לשחרר את הכאב ואת התסכול, כי כך אנחנו עושים את ההיפך מהנדרש, וגורמים לעצמנו נזק כפול ומכופל, אלא מיד נחזור בתשובה שלימה ונחזור לאבא אוהב ודואג.

קדימה ננצל את זה להתקרב לבורא עולם שאוהב אותנו ומגלה לנו את הסוד הזה, ונזהר מאוד לא להיות בעלי מומים קבועים שאז נאבד את קדושת הגוף חלילה וכבר מותר להמיר ולפדות, אלא גם כשיש נפילות כי בני אדם אנחנו בכל זאת מיד לתקן ולהתעלות ולא לשקוע עוד בעבירה חלילה, ונזכה לקיים **"קדושים תהיו"** – חזק חזק ונתחזק.

כתב רש"י (מת"כ): הפירות יהיו משתמרים וטובים להתיישן, שיהא **ישן הנושן של שלש שנים** יפה לאכול משל אשתקד, משמע מזה שתהיה ברכה של שפע שיגדל לשלוש שנים שזה פי 3, וממשיך רש"י שיצטרכו לפנות את הישן מהאוצרות בכדי להכניס את החדש.

יש כאן פלא עצום, כי בפשטות הברכה הזאת לא נכתבה בפרשת בחוקתי כברכה על שמירת שמיטה אלא כברכה של שפע בגידולי הארץ, וכמשמעות **המדוש אגדה** שכתב כאן לחזקו שכשנותן הקב"ה לישראל נותן להם שפע בלי גבולות ואילו הקב"ה דורש רק מעט וקצת מצוות מישראל, ואם נכונים דברינו אם כן אם בכל שנה יגדל פי 3 הרי שאחרי כמה שנים תצטבר כמות אוכל של מעל 10 שנים, ולמה התורת כהנים הביא רק כמות של 3 שנים? **עוד** קשה אם כל שנה יגדל ל3 שנים אם כן לא תהיה ניכרת הברכה המיוחדת של שמיטה שבשנה השישית יגדל ל3 שנים?? **וגם** מה השאלה מה נאכל בשנה השביעית הרי גדל להם בשנים עברו כל שנה פי 3 וממילא יש להם שפע של אוכל לשנים רבות, אז מה פשר הדאגה והברכה??

ונראה שאכן ברכת השמיטה היא לאנשים שלא זכו לברכה הכתובה בפרשת בחוקתי, כי הם לא היו עמלים בתורה או בגלל שהם היו קטני אמונה, עובדה שפקפקו באמונה בבורא עולם ושאלו מה נאכל אם נשמע בקול ה'.

אומנם המפרש רבי יוסף בכור שור מפרש שהברכה הכתובה בפסוק כאן זו לא ברכה חדשה אלא המשך לברכה

וטהר לבנו – בחוקתי

ללמדנו, שעלינו להתעלות ולדאוג גם שכלל עם ישראל יתעלה, וגם מי שעמל לפרנסתו ראה נא כמה בורא עולם משקיע באנשים שעובדים ועמלים לפרנסתם שיהיו רוחניים למרות הטרדה הגדולה לפרנס את המשפחה, ודע לך כי אם בגלל העבודה שלך יש לך בקושי פנאי ללימוד תורה ורוחניות ואתה מנצל את הזמן הקצר כל רגע לרוחניות מושלמת כי זו שאיפת חייך, דע לך שאתה משפיע שפע לכלל עם ישראל, ואתה חביב מאוד בעיני בורא עולם שרואה את עמלך בתורה כקרוב תמים, כי אחרים במקומך אחרי עבודה מאומצת רוצים להשתחרר ולבלות קצת, ואתה מנצל זמן זה לתורה ולקדושה, וכגודל הניסיון כך גודל השכר, אז כולנו נתחזק ונחזק אחרים ובעזרת ה' יתקיים בנו בקרוב ממש כל ברכות התורה ברוחניות ובגשמיות!!

” והכרתי את חמניכם וגעלה נפשי אתכם ”

וכמוכן הם יצחקו על בחור או אברך שילך ברחוב עם ספר פתוח וילמד, או בתור בסופר יפתח גמרא וילמד, או שבאירוע משפחתי כמו חתונה הוא ילמד, מה יגידו עליו זה בחור אברך אדם שסתם מגזים, ”מוזר” – ”מצומצם” – ”צדיק ורע לו” ועוד כינויי גנאי, אבל לסמארטפון הם דבקים בכל מקום גם באירועים משפחתיים, כי זה בסדר גמור, לפחות מקובל, גם באוטובוס וגם בתור לרופא, ממש דבקות בעבודה זרה, מוציאו מחיקו מחבקו ומנשקו.

ואנחנו בשם ה' נזכיר, ולא נבוש מהמלעיגים, נדבק בתורה ובתפילה בכל מקום ובכל זמן ”בחוקתי תלכו”, וכך בכוחנו להתגבר על היצר הרע של עבודה זרה של דורנו, וננצל את כוח הקדושה בעוצמה כנגדו.

ועוד דוגמא, שמעת וקראת על גדולי ישראל שלמדו עד השעות הקטנות של הלילה וקמו בבוקר מוקדם, אמרת לעצמך בהתפעלות איזה עוצמה!!!! **אבל** אני: רחוק אני מזה, אין מצב שאני מסוגל, אני מת מעייפות, לא מסוגל להתמיד עד השעות הקטנות, ועוד לקום מוקדם, **מה אני מלאך???** **אני רק בן אדם בשר ודם**, אני חייב לנוח ולישון בשביל לקום רענן, אין מצב שאני יהיה כזה מתמיד, זה לא אנושי, זה רק לרבנים, הם כנראה זן מיוחד.

אבל פתאום ראו איזה פלא, יש אנשים שברגע שיש להם אינטרנט אין עייפות, אין בעיה מחר לקום מוקדם לעבודה, הם רובצים שעות בהתמדה עד לשעות הקטנות של הלילה, ממש מתמידים מלאכים, לא אנושיים, **ובשביל** מה???? בשביל שטויות במקרה הטוב, ובמקרה הרע בשביל להיכנס עוד ועוד לעומק של טומאה רחמנא ליצלן, וכמובן בבוקר לקום מוקדם. פלא עצום, זן מיוחד, וזה מיליארדי אנשים מכורים, חצי מיושבי תבל, פתאום כולם מלאכים, כן, אבל מלאכי חבלה.

אז קדימה!!!! כמו שהם מתמידים לעבירה ולבטלה, וזה כבר מפורסם בטבע האדם בן זמנינו, אנחנו ננצל זאת שנכיר את כוחות הנפש שבנו, נגיד לעצמינו, **אתה כן מסוגל להתמיד בתורה עד השעות הקטנות של הלילה**, ואם אנחנו לא עושים זאת הסיבה היא כי אנחנו רק מתעצלים ויש לנו כמובן תירוצים בלי סוף לכסות על האמת. **ובפרט** לאחר דברי רבינו יונה שכתב, שאם אדם עבר על איסור **כרת או מיתת ב"ד**, **יכול לתקן זאת על ידי לימוד התורה בעמל**, א', **כי תורה כנגד כולם**, ב', **כי עמל וטורח בתורה**, ובפרט שלומד גם על חשבון שעות השינה שלו זה יתקן במקום ייסורים, וגם יקדשו בקדושה העליונה.

אז בן אדם מה לך נרדם קום קרא לאלוקיך, כי כוח הרע והטוב שווים, אז תנצל את הטוב ואת הקדושה העצומה והדרגות הגבוהות שאפשר להשיג, היום יותר מתמיד, וזכור שהיום הקדושה גם זמינה הרבה יותר מבעבר, בהצלחה.

”אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות להם עבדים”

עבדים לבורא עולם, על פי הגמרא בגיטין, שאדם הפודה עבד, אם רצונו שהעבד לא ישתחרר לגמרי, חייב הקונה לפדותו בעודו עבד לראשון, וגם לקנותו על מנת להשתעבד בו במקום הבעלים הראשונים, ורק כך העבד עובר לבעלות של האדון השני, **ולכן** בורא עולם אומר לעם ישראל אתם עבדים שלי כי אני פדיתי אתכם בעודכם עבדים של המצרים, וגם על מנת שתהיו עבדי ושלא שתצאו לחירות.

”חמניכם” מסביר רש”י שזה סוג של עבודה זרה, דהיינו שבורא עולם מקלל שיחריב לנו את העבודה זרה, ומקשה האדמו”ר רבי שמחה בונים מפרשיסחא אם ככה מדוע כתוב בהמשך הפסוק ”וגעלה נפשי אתכם”, **אדרבה** כשאין עבודה זרה צריך להיות התקרבות של בורא עולם לעם לישראל, ולא להיפך ”וגעלה ^(נגעל) נפשי אתכם”???

והתשובה לכך ענה האדמו”ר כמו שהרחבתי בפרשת תצוה, שברגע שאין יצר הרע של עבודה זרה אז ממילא גם כוח הקדושה נחלש, כמו שכתוב בבניא הושע ”כי ימים רבים ישבו בני ישראל אין מלך ואין שר, ואין זבח ואין מצבה, ואין אפוד ותרפים”, והמפרשים הסבירו שתרפים זה עבודה זרה, ואילו אפוד זה האפוד ואורים ותומים המגיד העתידות, ושאלו מה החיבור והקשר בין שניהם???

ועונה הגאון מווילנא, שכשאינן אפוד קודש אז גם אין טומאה של תרפים עבודה זרה, והכוונה, שפעם היה זמין טומאה חמורה של עבודה זרה, לכן היה זמין קדושה גדולה של אפוד ורוח הקודש, אבל בזמנינו אין לא טומאה זמינה של עבודה זרה אז אין גם זמינות לקדושה, **ולפי זה**, ביאר האדמו”ר שלכן ”וגעלה נפשי אתכם” שבגלל שעם ישראל חטאו בעבודה זרה ובורא עולם נאלץ למחוק להם את היצר ולבטל להם את עבודה זרה, זה גורם שעם ישראל לא יוכלו להתקדש מאוד לקב”ה ולכן ”וגעלה נפשי אתכם”.

אבל כל זה היה עד לעידן הטכנולוגיה של המחשבים והאינטרנט ודומיו, אבל ברגע שיש את טומאת האינטרנט, שבשנייה אדם יכול ליפול לשאול תחתית, אם כן חייב להיות גם להיפך שבשנייה אתה יכול להגיע לקדושה עצומה וזמינה מאוד, **אז יש כאן הזדמנות פז!!! נכון**, יש ניסיונות מטורפים בכל מקום, דבר שלא היה מעולם, אנשים שלא סגרו את כל הפתחים ליצר הרע בקלות הם נופלים, מעולם לא היה קל יותר לחטוא וליפול עמוק בחטא, אבל זכור שבוודאי גם קל יותר להתקדש לגבהים, לגבהים שפעם רק יכלו לחלוש על זה.

דוגמא לדבר, היום הסכנה בכיס כמו עבודה זרה של פעם, צמוד בכיס עבודה זרה, ככה זה היום יש אנשים בכל העולם שצמודים לסמארטפון וכדו', עד כדי כך שראיתי אינסטלטור בתור בור הביוב מקקים מעופפים סביבו והוא ממתין למשאית שאיבה אבל הוא מנצל כל רגע כי הוא מרותק כל רגע לאיפון, ממש עבודה זרה, דבוקים בו לגמרי בכל מקום, לא להאמין איזה דביקות.

אז בן אדם מה לך נרדם קום קרא לאלוקיך, כי כוח הרע והטוב שווים, אז תנצל את הטוב ואת הקדושה העצומה והדרגות הגבוהות שאפשר להשיג, היום יותר מתמיד, וזכור שהיום הקדושה גם זמינה הרבה יותר מבעבר, בהצלחה.

מדויק בפסוק שהקב”ה הוציא אותנו ממצרים להיות להם לעבדים – דהיינו שלא נהיה עבדים של המצרים, אבל ה' פעל שנשאר עבדים שלו - של בורא עולם, וכמו שכתוב בפרשה הקודמת ”כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם”.

ובפרשה הקודמת הבאתי ביאור נפלא מהחיד”א, למה כתוב כפילות ”עבדים ועבדי”, ובעצם איך הפכנו להיות

וטהר לבנו – בחוקתי

ששלח אותו להקים ישיבה ובית הוראה, שאולי כך כל עם ישראל ימירו את גלות מצרים לעמל התורה.

אבל פרעה הרשע התחכם ליעקב, כמו שהיצר מתחכם כנגדנו ומפיל אותנו על ידי מצוות מדומות או שיקול דעת לא נכון, שהוא בא לעם ישראל באו תעזרו לי בעבודה, תראו איך אני בעצמי עובד ותנו כבוד למלך, ורוב היהודים אמרו למרות שזה ביטול תורה בכל אופן צריך לתת כבוד למלך וכמו שכתוב בחז"ל שאפילו אליהו הנביא רץ ברגל לכבוד המלך אחאב הרשע שנסע במרכבה וכל זה עשה בכדי לחלוק כבוד למלך.

מצד שני, שבת לוי טענו אנחנו לא ניתן כבוד למלך כי אנחנו עמלים בתורה, ולמרות שיש מצוה לחלוק כבוד למלך, יתכן שהם בחרו במצוות לימוד תורה כי חששו שזה עבודה בלי סוף למלך כפי שאכן קרה, או יתכן ששבת לוי היו שקועים כל כולם בלימוד התורה בהתמדה ובכל מקום, שזה כולל גם בהליכתם מבית המדרש לבית ולהיפך ובכל רגע פנוי או אפשרי, כך **שלא ראו** את המלך עובד, וממילא לא התעורר אצלם הספק האם אכן עליהם לעזור ולתת כבוד למלך, **ולכן** מובן ששבת לוי בוודאי הם עבדי ה' ואדרבא הם **בחרו מרצונם** מתחילת הגלות להיות **עבדי ה'.**

ללמדנו שבעמל התורה אמיתי בכל מקום לא רואים ולא נתקלים בבעיות ולא נופלים בפך של היצר שבו במלבושים שונים ומשונים!!! ולכן עדיף כמה שפחות לצאת לרחוב, בפרט בימי הקיץ שרבים הניסיונות.

אבל כלל זה יהיה בידך כשכבר חייבים לצאת יוצאים עם נשק והגנה, והנשק שלנו הוא לחשוב על רעיון תורני ככה שהראש נמצא בתורה ולא פנוי, וממילא אם נשמור על העיניים לא ניכשל ח"ו, וגם אם חלילה ניכשל שלא באשמתנו בכל זאת המוח יהיה טרוד בתורה ויהיה קל לך למחוק כל רושם עבירה, וזכור מי שבאמת נלחם לשם שמים ה' עוזרו וזה בדוק רק התרחק מניסיונות וחזק ואמץ אמן!!!

לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירונו, ואם המר ימירונו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש

ומיד קפצה לי מחשבה מתוקה מדבש!!! אחרי כל הקללות, בורא עולם מגלה לנו, שלעולם הקב"ה לא יכול להחליף אותנו בעם אחר, כי עם ישראל קדושים בקדושת הגוף לבורא עולם, ואי אפשר להמיר ולהחליף אותנו באחרים, אלא תמיד אנחנו היהודים נשארים בקדושת הגוף, וזוהי הברכה המתוקה ביותר, תמיד ולעולם ולנצח אנחנו של בורא עולם.

ולכאורה צריך להבין למה כל עם ישראל נחשבים כמי שנפדו מעבדות מצרים, **הרי שבת לוי לא היו עבדי פרעה** אלא למדו תורה בישיבה, וא"כ הם לא נפדו וממילא הם לא עבדים, **אומנם** כתוב מפורש **"ישמח משה במתנת חלקו – כי עבד נאמן קראת לו"**, ומשה משבת לוי היה וכתוב מפורש שהוא עבד? ובפרשה הקודמת ביארנו העניין בהרחבה.

ונראה לתרץ על פי הזוהר על הפסוק **"וימירו את חייהם בעבדה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם"**, **"בעבודה קשה"** - בקושיה, **"בחומר"** - בקל וחומר, ו"בלבנים" - בליבון הלכה, ו"בכל עבודה בשדה" - זה ברייתא, **"אל כל עבודתם"** - זה משנה, **ויתכן** שאכן נגזרה על כל עם ישראל עבודת וגלות מצרים, אלא ששבת לוי החליפו את גלות ועבודת וייסורי מצרים בעמל וייסורים של תורה, ובעבודת לבורא עולם, כפי שכתוב בזוהר - שעמלו בתורה במשניות ובברייתות ובקושיות וקל וחומר וליבון הלכה, ומשמע מהזוהר שכל עם ישראל יכלו להמיר גלות וייסורי מצרים בעמל וייסורי תורה אם אכן חפצו בכך.

ולכן הדבר הראשון כאשר עם ישראל הגיע למצרים, יעקב אבינו שולח מיד את **"יהודה להורות"** וכפי שפירש רש"י

בפרשתנו – בחוקתי, יש בהתחלה ברכות, ולאחר מכן יש קללות קשות, ובסוף הפרשה מדובר על האיסור להמיר ולהחליף בהמת הקדש כשיש לה קדושת הגוף (שהיא מיועדת בעצמה להקרבה בבית המקדש) ולהחליפה לבהמה אחרת, ואם בכל זאת האדם המיר והחליף, אז הדין הוא ששני הבהמות קדושות, ולא הצליח לו פעולת החילופין שעשה.

*ושלחתי דבר בתוכם ונתתם ביד אויב – גרם להצלת עולם התורה!!!

בגאון: בטח שאני יהודי שהרי אני מתנגד לחסידות!!! בזה הוא יהודי!!! פלאי פלאים!!!

והתחדש לי חידוש נפלא בעניין, כי הנה בזכות מנהג זה ובזכות מה שהקפידו לקיימו גם בזמן קלקולם הרוחני העצום, זה גרם להצלת עולם התורה עד לימינו ממש, שהרי רבן יוחנן בן זכאי כשרצה לצאת מירושלים הנצורה על ידי הרומאים קודם חורבן בית שני.

וכפי שהגמרא **בגיטין נו'** מספרת הדרך היחידה שהתאפשר לו לצאת מהעיר הייתה על ידי שהציג עצמו כמת ותלמידיו נשאו את ארונו שנבלה של חיה מסריחה הניחו בתוכה בכדי שהמורדים היהודים הבריונים יאמינו שרבן יוחנן מת ויתירו להוציאו מהעיר לקבורה מחוץ לירושלים.

ואכן כאשר הוציאו אותו מהעיר הרומאים לכדו את החבורה ורבן יוחנן שיצא מארון הקבורה פגש את שר הצבא של הרומאים ובעקבות שיחתו עם רבן יוחנן נגרם לו התפעלות עצומה מגדלותו ומחוכמתו של רבן יוחנן נתן לו לבקש משאלה, ורבן יוחנן ניצל זאת וביקש **"תן לי יבנה וחכמיה"**, ועל ידי זה המשיך עולם התורה לפרוח למרות חורבן ירושלים וחורבן בית המקדש שיבנה במהרה בימינו.

פסוק זה שנכתב כחלק מהקללות צריך ביאור, שהרי אם יהיה דבר וימותו מי ינתן ביד האויב, וכי המתים ינתנו לאויב?? **אלא** התשובה כפי שכתב רש"י: שאין מלינים את המת בירושלים ולכן יוציאו את המת בדבר מחוץ לירושלים הנצורה, והמלווים את המת יתפסו על ידי האויב שצר סביב ירושלים.

והמפרשים תמהים הרי הקללות זה בגלל שעם ישראל עזבו דרך ה' ועובדים עבודה זרה או שאר עבירות חמורות, ואיך יתכן שדווקא על המנהג הזה הם מסרו את נפשם, וזה רק מנהג כפי שכתוב **בגמרא ב"ק פב'** שאין מלינים את המת זה גמרא ולא מפסוק ומפרש רש"י שם שזה ממסורת שהיה בידם, בלי טעם לדבר??

אבל האמת לא בטוח שיש כאן מסירות נפש, כי בפנים העיר ימותו מרעב, ובחוץ אולי יחיו בשבי אצל האויב וכפי שטענו ארבעת המצורעים **במלכים ב' פ"ז**, אבל בכל זאת קשה שלמה הקפידו על מנהג זה בימים שהעם היו מקולקלים??

וזה מזכיר לי על יהודי שחי כמו גוי גמור בוויילנא אבא כששאלו אותו האם הוא יהודי?? ובמה?? הוא הצהיר

וטהר לבנו – בחוקתי

**אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם

והנה מצאנו בגמרא מנחות מג' בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו, ויתכן שבבית המרחץ פחד דוד כי שם אסור ללמוד ואסור לומר קריאת שמע ואין תפילין וציצית עליו, אבל נזכר שיש בו מצוות מילה בגופו לכן נרגע, ואולי דוד פחד איך כל היום כולו הוא יהיה מוגן מיצר הרע, דהיינו גם בזמנים שאינו לומד ואינו אומר קריאת שמע, ולכן פחד כל היום שהזכיר לו יום המיתה, שזה עוזר לאמנים שאין בידו כוח מגין אחר.

ויתכן שתחילה דוד חיפש עצות נוספות להתחזק ביראת שמים ולא להשתמש ביזכיר לו יום המיתה, אבל כל עוד שלא מצא הוא השתמש ביזכיר לו יום המיתה, אבל נראה שדוד התחזק על ידי ברית המילה, כי הוא שמר על קדושת הברית כראוי וכוח זה חיזק אותו לבל יחטא חלילה ולהתחזק ביראת שמים בכל מקום ובכל זמן גם בבית המרחץ, או כפי שמשמע בגמרא שכבר קודם כל היום דוד התחזק ושמח בתפילין וציצית שעליו.

אבל אנחנו פשוטי העם הרחוקים מאוד מאוד מקדושת דוד המלך, לא בטוח שאנו יכולים להתחזק כמוהו בקדושה שיש בגופנו, ואין לנו קדושת המחשבה שקדושת התפילין תגן עלינו בפרט שאין אנו מניחים תפילין כל היום, וגם אם הציצית עלינו כל היום רחוקים אנו מהדרגה שנגיש מקדושת הציצית התחזקות ביראת שמים, לכן עלי עכ"פ להשתמש ביזכיר לו יום המיתה בזמנים שאין לימוד ואין תפילה וקריאת שמע.

חמישים שקל בשקל הקודש

אך קשה מה פשר ההבדל הפער בשווי?? הרי מחצית השקל זה "לכפר על הנפש", ולכאורה הסכום אמור להיות כפי שווי האדם, וכאן מצאנו ששווי האדם זה 50 שקלים??

ונראה לתרץ שכאן כשאומר ערכי עלי, הוא מתכוון לערכו הגשמי כמו הקדש בתים וחדות, וכביכול ערך גופו לעומת 30 של עבד שנותנים לאדון העבד כששור מועד הרגו, ואילו מחצית השקל זה כופר ממון לצדקה במקום הנפש והנשמה, ועל זה נותנים מחצית השקל, כי נשמה אין ערכה נמדד בכסף אלא בעולם רוחני, והביטוי לכך הוא מחצית דהיינו חלק כי כל נשמת יהודי זה חלק אלוך ממעל, וחיבור יהודים יחד יוצר שלימות רוחנית.

ואכן מחצית השקל זה רק חלק ממאה מערכו של "ערכי עלי" שנותן 50 שקלים, כי אכן התרומה היא אחד ממאה מכל פירות החולין והתרומה היא קודש לעומת 99 אחוזי הפירות שהם חולין, וכך גם הנשמה הקדושה היא כביכול אחוז אחד לעומת הגוף, ולמרות זאת היא העיקר.

וכל ערכך יהיה בשקל הקודש

בשמחה ובהתלהבות תמיד גם כשמאוד עייפים וגם לאחר שעות עבודה ארוכות וקשות.

ואולי דווקא כאן כתבה תורה שכל ערכי שקל שבתורה זה בשקל הקודש – הכפול ממשקל שקל רגיל, לומר לנו שבכדי להצליח בכלל המוסרי לחיות עם הכסף במדד אמיתי כאמור קודם זה על פי דוגמא אישית כפי שרואים דווקא בפרשתנו שאדם מקדיש את הבית שלו או את השדה שלו ואפילו את גופו כך אדם מקבל דוגמה מוחשית שההשקעה העיקרית זה לקודש ולא לחול, שהערכים שלנו יהיו לטובת הקדושה ולא להיפך.

כתב האור החיים הקדוש שאם אדם יזכיר לו את יום המיתה שזה חוק ה' – "בחוקתי" שסוף כל אדם למיתה, אזי יזכה האדם לקיים את מצוותי תשמרו ועשיתם אותם.

וקצת נפלאותי שהרי הגמרא ברכות ה' אומרת אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר "רגזו ואל תחטאו", אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר "אמרו בלבבכם", אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר "על משכבכם" אם נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה שנאמר "ודמו סלה".

משמע מדברי הגמרא שהנשק האחרון הוא להזכיר יום המיתה, שקודם עליו להרגיז יצר טוב על הרע ולהשתמש בלימוד התורה ואחרי זה בקריאת שמע ורק כשאין ברירה ישתמש כביכול בנשק האחרון שזה יזכיר לו יום המיתה.

אומנם מצאתי בתהילים מזמור יג' "עד אנה אֶשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי יְגוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם עַד אֲנָה יְרוֹם אֵיבֵי עָלְיִ": וכתב המצודות דוד: אשים עצות איך להימלט מן היגון אשר בלבבי כל היום: וכמוכן שיש שיפרשו זאת על שונאי דוד כשאלו שביקש להורגו, אבל קשה בעיני לפרש זאת כאן בפרט בלשון המצודות דוד וכי בגלל רדיפות שאלו דוד היה ביגון בלבו כל היום?? וכי איפה בטחונו בה'?? ולכן נוטה אני לפרש שפחד מהאויב הגדול שהוא היצר הרע, ולכאורה למה פחד??

האלשיך הקדוש שואל מדוע בתורה כאן כתוב שערך בן אדם שתורם את ערכו לשמים – זה 50 שקלים לזכר בן 20 שנה, ואילו בפרשת כי תשא לגבי תרומת מחצית השקל כתוב "ונתנו איש כופר נפשו מחצית השקל בשקל הקודש" ושם גם החיוב היה רק על בני 20 שנה ומעלה לכפר על הנפש בהגדרה של כופר נפש כביכול צדקה במקום נפשו והתשלום היה רק מחצית השקל??

ועונה האלשיך שלפי החשבון יוצא שמחצית השקל מתוך 50 שקלים זה אחד ממאה, שזה כשיעור תרומת מעשר שנותנים לכהן מהיבול, דהיינו מתוך המעשר שמקבל הלוי עשירית מזה תרומה לכהן.

ומוסיף האלשיך שלכן כתוב גם במחצית השקל בפרשת כי תשא שקל הקודש וגם כאן ב50 שקלים שקל הקודש, להודיעך שלמרות הדמיון כביכול בין שניהם שבאים תמורת האדם, שלא תחשוב שמדובר בסוגים של שקלים שלכן כביכול יש פער והפרש בניהם אבל שווים האמיתי קרוב, לכן מדגישה התורה שבשניהם זה שקל הקודש ואכן ההפרש האמיתי בניהם הוא 1/100 כתרומת מעשר הקבוע.

בספר טעם ודעת כתב שכל מה שאתה רוצה לקנות ולבזבז לצורך תמדוד לפי שקל הקודש, האם לצורכי קדושה אתה גם מבזבז ברוחב יד, הרי בדברי קדושה וצדקה אתה מתקמצן בטענה שאין לך כסף, אבל פתאום יש לך כסף לטיולים ולמסעדות ולתפנוקים, לכן מצווה אותנו התורה שנמדוד את הוצאת כספנו כפי מה שאנחנו מוצאים לקודש.

וכמו כן מצאנו שנלמד להיפך מהיצר הרע שיש לו זמן וכוח למשחקים ולחטאים שהולכים במרץ בהתלהבות לרצונות יצר הרע, כך נגלה שיש לנו כוח ומרץ זמן לתורה ומצוות

וטהר לבנו – בחוקתי

מכן יצאו 7 פתקי תהילים. וזה היה מדהים וממש מבהיל איך יתכן שהפתקים יצאו לפי הסדר?? זה ממש לא הגיוני, וזה היה לנוכח כל התלמידים, ואמרתי להם תלמידים יקרים, זה לא סתם בחירות וגורל אלא זה מעל הטבע יד' באופן מוחשי.

ערכך 60 שקל

יהודי יקר תשקיע בערך רוחני שאז ערכך יהיה למעלה למעלה, וכמה שתזקין ערכך רק יצמח כי תהיה מלא וגדוש בתורה ועבודה ויראת שמים בא בימים כאברהם אבינו ע"ה,

שאלני החברותא הרב אלדר נתנזון שליט"א, וכי אין זה פוגע ששוויות האדם הוא רק 60 שקל, כמו כן וכי זה לא פוגע להודיע שזקן שווה פחות וזקן שווה פחות מזקנה, לכאורה זה ממש פוגע?

והתורה מרמזת זאת לנו מערכה הגבוהה של זקינה יותר מזקן כי היא נעימה יותר מזקן נרגן.

ואולי התורה רוצה להמחיש לנו, שאכן מבחינת גוף וגשמיות אדם שווה קצת, וכמה שמזדקן ערכו יורד, ולכן

פרשת ערכין ניתנה בזכות משה רבינו

ומשה רבינו כאשר גדל בבית פרעה הנוגשים המצרים לא ידעו שהוא לטובת היהודים, וכשהיה צריך לחשוב איך להחליף את המשאות שיתאימו לכוחו של כל אחד באופן ראוי כפי כוחו, כך שלא תיווצר שנהא בין היהודים מחמת חוסר ההוגנות הזועק לשמים, ומשה רבינו הציג זאת כביכול דאגה אמיתית לעבודה מושלמת מקסימלית של ניצול כוח העובדים כראוי להם, והיה עליו להתעלם ממטרתם הזדונית, ולדרוש שמה שהחליף יישאר כך תמיד ולא רק כשהוא בשטח.

כתוב במדרש רבה לז' ב' "כי פועל אדם ישלם לו" זה משה, שכתוב (שמות ב) "ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם", מה ראה? ראה משוי איש על אשה ומשוי גדול על קטן ומשוי בחור על זקן, ושב וישב להם סבלותם בין איש לאשה בין גדול לקטן בין בחור לזקן, אמר לו הקב"ה אתה ישבת לבני סבלותם, חיך שאתה עתיד לישב ולפרש לבני נדריהם בין איש לאשה בין גדול לקטן בין בחור לזקן, ככתוב: "וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל איש כי יפליא לנדור נדר בערכך נפשות לה".

וייתכן ששילב בהחלפה זו גם דרישה שישנו את מקום הבניה למקום יציב שיהיה כביכול תועלת בעבודה לפרעה מלך מצרים, וכך גם גרם שיהיה ליהודים סיפוק מעבודתם הקשה, כי אם רק החליף משאותם למרות שעבדו בלי תועלת כאשר הכל קורס מיד, אז שקוף היה הדבר שרצונו של משה לעזור ליהודים ולא לדאוג לפרעה, כי ממילא אין לפרעה תועלת מכוח העבודה, כך שאין צורך לנצל את מלוא היכולת מכלל העובדים, אלא רק להתעלל בהם ולסכסך בניהם?

ולמרות שלא כתוב במדרש במפורש, בכל זאת בפשטות משה מהלשון "ושב וישב להם סבלותם" ושאר לשון המדרש משמע שהחליף משאות, שמזקן לקח את המשא הכבד והעבירו לצעיר, ואת המשא הקל יחסית של הצעיר נתן לזקן, וכן לנקבה לקח מהזכר את העבודה הקלה כיאה לנשים ומנשים העביר את הקשה לזכרים.

ואם כן פלא עצום וכי המצרים הסכימו להקל במשא מחצי עם ישראל, שהרי חצי זה זכרים וחצי זה צעירים??

והיות וכך דאג משה לעם ישראל, לכן זכה משה רבינו, שכשדיבר על ערך גבר ואשה צעיר וזקן, למרות שכביכול יש פגיעה בערכים השונים, בכל זאת היהודים שידעו שמה רבינו העריך כל גיל ואת הזכרים והנקבות לטובתם בזמן גלות מצרים כך קיבלו בהבנה ובהסכמה את הערכת משה רבינו בערכם הכספי בנדרי ערכי עלי, למרות ההפלות הנוגעות בגיל ובין זכרים לנקבות.

וייתכן שאכן כן, שהמצרים רצו לשבור בכך את אחדות ישראל, וליצור שנהא בין היהודים, שהזקנים והילדים והנקבות יקנאו בצעירים שקיבלו משא קל, וזה יגרום להם לריב ולהתקוטט, וזה הייתה פסגת השאיפות של מצרים, כי באמת לא הייתה מטרה של בנייה למצרים, כי הם העבירו את היהודים עבודת פרך, במקום שבונים ומיד הכל מתמוטט, כך שלא יהיה ליהודים סיפוק מהעבודה.

וזה מזכיר לי את העצה שבס"ד ה' נתן לי לנהוג על פיו בחינוך תלמידים, שכל יום להתקשר לאחד ההורים ולשבח את בנו, וההורים מופתעים לטובה כי התרגלו שאם מתקשרים מהתלמוד תורה בדרך כלל זה לרעה, ושינוי זה מרענן ויוצר אוירה נעימה ומעודדת מאוד בכיתה, ובדרכי נועם התלמידים לומדים כי יש חיבור חיובי מושלם בין הרב להורים והילד באמצע מחובק באהבה בלי אפשרות לברוח כביכול, וגם אין לו צורך לברוח מחמימות האהבה והערכה.

ואם בכל זאת פעם ביובל יוצא שיש צורך להתקשר לרעה להורים אזי ההורים מאמינים לרב, כי אם הרב שתמיד משבח הפעם דיבר לרעה סימן שזה אמיתי ומתוך אילוץ אחרון הגיע למצב בו התקשר לרעה ובוודאי רק מתוך דאגה אמיתית ורצון לעזור לילד לחזור לדרכו הטובה והמצוינת כראוי לו, וכאמור ההורים לא יאמינו לבנם אם יטען הרב מחפש אותי לרעה, ויותר מזה התלמיד בעצמו לא יטען זאת כי הוכח לו שהרב אוהב אותו ומחפש רק את טובתו.

ונתתי גשמיכם בעתם – הדוגמא לקיום הברכה בימי הורדוס, וזה פלא!!

ממובחר ומהמיוחסים שבאחיק בעם ישראל תשים עליך מלך, ואילו הורדוס היה עבד שמרד והמליך את עצמו לאחר שהרג את כל בית חשמונאים כמובא בב"ב ג' ודף ד'.

ולכאורה כשאין רבנים אין אור ועיניים כביכול לעם ישראל ע"פ הגמרא ב"ב שם ואיך בכל זאת יגיעו עם ישראל בימיו לדרגות טובות שיתקיים בהם ברכת אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה ונתתי גשמיכם בעתם, עד כדי כך שתקופתם היא הדוגמא לברכה זו?

במדרש רבה י' "ונתתי גשמיכם בעתם" – בלילות, וזה התקיים בימי הורדוס המלך, שהיו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחת החמה ונתנגבה הארץ, והיו פועלים יוצאים ועוסקין במלאכתן, ויודעין שרצון אביהם שבשמים מעשיהם.

ומה מיוחד היה בימי הורדוס? הרי הורדוס הרג בתחילת ממלכתו את כל רבני ישראל כי פחד שהרבנים ימרידו את העם נגדו, כי הם דורשים את הפסוק "מקרב אחיך"

וטהר לבנו – בחוקתי

ובפשטות בלי הרבנים שנרצחו רוב העם היו פועלים ולא בני ישיבות, כדוגמת מה שכתוב כשנפטר 24 אלף תלמידי רבי עקיבא שהיה העולם שמם מתורה רח"ל.

והפועלים שבשדות אמרו אם רשע אכזרי מצליח לתקן חטאו הנורא והמחריד ביותר ולבנות בית המקדש, כל שכן אנחנו למרות שאנחנו פועלים ולא אברכים ובני ישיבות העוסקים בתורה כל שעות היום, בכל זאת על ידי מעשים טובים ורצון והתמדה בתורה בכל זמן ורגע פנוי והפסקה מהעבודה, גם אנחנו יכולים להאיר את העולם.

ואכן אפילו פשוטי העם עמלו בתורה כל רגע פנוי משעות עבודתם, ואכן אפילו פשוטי העם זכו לקיים **"אם בחוקתי תלכו – שתהיו עמלים בתורה"**, ואכן זכו לראות על ידי הגשמים מידי יום ביומו באופן נפלא שירד גשם בלילה ובבוקר התייבש, וכל פשוטי העם ראו שה' אוהב אותם ואוהב את עמלם בתורה.

ומזה זרח מחדש עולם התורה, כי על ידי עמלם בתורה למרות שהיו פועלים, חזר אור התורה להאיר, וצמח דור חדש של רבנים ותלמידי חכמים.

ובלימודי היום יא' אייר פב' עם תלמידי המצוינים בכיתה ז' ת"ת תורת אמת בני ברק, התחדש עוד בס"ד, שלמרות אובדן כל רבני הדור, בכל זאת לא כתוב שהיה העולם שמם כפי שכתוב בעת פטירת 24 אלף תלמידי רבי עקיבא, **ולא כתוב עד שבא בנא בן בוטא וקיבצם ולימדם מתחילה**, כפי שנכתב אצל רבי עקיבא שהייתה שממה עד שבא ולימד מחדש כמה תלמידים בודדים בדרום שמאלו חזר אור התורה לזרוח ולפרוח.

וייתכן כי כאן פשוטי העם והתלמידים בעצמם עזרו חיל ורצון עז להתעלות ולהתקרב להקב"ה, וכשיש צימאון עז אצל התלמידים והמון העם ברור שחפץ ה' בידם יצלח, ויגדלו בתורה וביראה, עד כדי כך זה פשוט שלא היה צורך לציין זאת.

חידוש עצום – מתוך היסוד הקודם

מדוע זכה המן שמבני בניו ילמדו תורה בבני ברק, ועוד המלמד תשב"ר המוצלח ביותר יצא ממנו!!

לימוד התורה ונטע בהם חשק עוצמתי ביותר ללימוד התורה, וכפי שהגמרא מגילה טז' ובהרחבה בילקוט שמעוני אסתר ו' רמז תתנ"ז ה' שנגזר כליה על עם ישראל כי אכלו ושתו ממשתה אחשוורוש, **אמר משה לאלהו כלום יש אדם כשר בדור**, אמר לו יש **אדם אחד בהם ומרדכי שמו**, אמר להם הודיעו שיעמוד הוא משם ואנחנו מכאן בתפלה ובתחנונים, מה עשה מרדכי קבץ כל תינוקות של בית רבן ועינה אותם מלחם ומים והלבישם שקים והושיבם על אפר והיה צווח ובוכה עמהם ביום ובלילה.

והמן מצא את מרדכי שהיה יושב בראש 22 אלף התינוקות ששקים במתניהם וסופדים ובוכים, מיד השליך המן בצוארם חבלים וששלאות של ברזל והפקיד עליהם שומרים ואמר הללו אני הורג תחלה, ואחר כך אני תולה את מרדכי.

ולאחר 3 ימים לאחר שנדדה שנת המלך שציווה להמן להוליך את מרדכי בבגדי מלכות ברחובות העיר, לקח המן ולקח מכספות המלך את בגדי המלכות וגדולי המלכות עמו לקחת את מרדכי על הסוס לכבדו, כיון שראוהו מרדכי אמר רואה אני שהרשע הזה בא להרגני, אמר לתלמידיו ברחו לכם ולא הסכימו אמרו נמות עמך.

הגיע המן והתיישב בין התלמידים, ואמר להם במה אתם עסוקים? אמרו לו במצות העומר שהיו ישראל מקריבים קומץ ממנחת שעורים בבית המקדש, וכדברי רש"י שזה היה

וראיתי במפרשי המדרש שהכוונה לזמן שהורדוס שבא לתקן על חטאו שכיבה אורו של עולם וסימא את עינם של ישראל תיקן זאת על פי עצת בבא בן בוטא הרב היחידי שהותיר מרבני ישראל, על ידי שסתר את בניין עזרא ובנה מחדש את בית המקדש לתפארה, והיות וחששו שאולי היה אסור להם לסתור את בניין עזרא, לכן ה' הוכיח להם על ידי הגשמים בלילות והתייבשות הרטיבות בזמן עבודת הפועלים בבית המקדש, שמעשיהם רצויים לפני ה'.

אך עדיין קשה לעני"ד הסבר זה, שהרי הגמרא מביאה 2 סיבות להיתר סתירת בית המקדש ובנייתו מחדש, כי היו בו סדקים שהיו חשש סכנה או זילותא ח"ו, וגם שמלך מבטיח ומקיים, **ומדוע** שיהיה צורך להוכיח שמעשיהם רצויים?! ובפרט שהיה רק רב אחד בארץ ישראל שממילא אין עליו חולקים ודעתו דעת תורה ברורה ומוחלטת, **ומדוע** היה צורך בהוכחה שמימית שצדק ולא טעה?

וגם משמע שהפועלים הלכו למלאכתם ולא למלאכת בית המקדש? כמו כן איך יתיישב הפסוק שהגשמים בעתם הם כשכר על שהיו עמלים בתורה?

ועוד קשה מדוע לא הוזכר גם שמו של בבא בן בוטא שהוא נתן את ההצעה ואת ההיתר להורדוס לסתור ולבנות מחדש את בית המקדש, וכמו שכתוב בהמשך המדרש על הגשמים שירדו בימי שמעון בן שטח ושלומציון המלכה, היה צריך להיכתב כאן בימי בבא בן בוטא והורדוס המלך?

לכן נלע"ד שעם ישראל כולו הזדעזע נוראות מרציחת כל גדולי ישראל, אי אפשר לדמיין מצב שכזה בימינו, שומו שמים רק צל של מחשבה כזו זה טרגדיה מחרידה, ועונו של אותו רשע הרבה יותר ממחריד, הגיהינום כלה והוא אינו כלה, ובכל זאת היות והורדוס יהודי לכן בבא בן בוטא נתן לו תיקון לתקן את חטאו (ע"פ תי' אחד בגמרא שם), מזה גם הזדעזעו כלל ישראל, ואפילו פשוטי העם.

מצאנו בגמרא גיטין נז' שמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, **ובעין יעקב בסוגיית הגמרא סנהדרין צ"ו** כתב שזה רב שמואל בר שילת, **וכן בשער הגלגולים** הקדמה לו' ובספר **מגלה עמוקות** מטות מסעי, ובעוד ספרי מקובלים, ואולי ברמז קל מאוד מהגמרא **תענית כט'** אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשכנס אב ממעטים בשמחה כך משכנס אדר מרבין בשמחה – שזכה להביא מאמר זה מרב כי הוא ואביו קשורים להמן שבנס פורים), ואולי היות וגם בנו היה רב יהודה בר שמואל לכן מתאים לשון רבים למדו תורה.

והנה רב שמואל בר שילת קיבל את התואר המלמד תינוקות של בית רבן המושלם, והוא דוגמא לכולם, כפי שמואל **בגמרא ב"ב ח'** על הפסוק **"ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד"** אלו מלמדי תינוקות, כמו מי? אמר רב כגון רב שמואל בר שילת, שרב מצא את רב שמואל בר שילת שהיה בגינה א"ל רב וכי עזבת את עבודתך? ענה לו מה פתאום עזבתי, זה 13 שנה שלא הייתי בגינה וגם עכשיו כאן בגינה דעתי כל הזמן על התלמידים.

ומזהים מדוע זכה המן הרשע לצאצא שיהיה סמל למלמד תינוקות של בית רבן?! ואם תאמר שבזכותו חזרו עם ישראל בתשובה, כדברי **הגמרא סנהדרין צ"ו** שבגלל גזרות המן עם ישראל חזרו בתשובה, אז שיצאו ממנו גדולי ישראל כשמעיה ואבטליון, מדוע יצא ממנו רב שמואל בר שילת שהוא ראש וסמל למלמדי תשב"ר?

ובדרך נסיעתי לב"ב בפקקים הודו לה' התחדש בס"ד שאולי זכה המן בזכות זו, כי הוא חידד לתשב"ר את כוח

וטהר לבנו – בחוקתי

קצרה, וכאשר שאלו אותו היתכן?? הרי הרב ראש ישיבה משך מעל 30 שנה למה הרב הוריד את הפראק? **הרי אנשים בגלל שבוע שימשו בתפקיד מכובד מאז הפראק לא יורד מהם!!!** ענה להם הרב בענוותו העצומה, שעד היום לבש פראק כי זה היה בגדי עבודתו, ועכשיו שהוא לא ראש ישיבה אזי הוא חוזר לבגדי הרגילים, וברוך ה' שזכה להמשיך לכהן כראש ישיבה עד עצם היום הזה, וממשיך בענוותו העצומה שהיא סמל ודוגמא לי ולכל ראיו ענווה אמיתית מה היא.

מרוכב התפעלותי מענוותו שנוסע באוטובוס למרות מעמדו הרב, פניתי אליו ואמרתי, שהמשיח מתבטא בעת התגלותו **ענווים הגיע זמן גאולתכם**, והוא מדבר על עוונה כי הוא נהג בענווה שנסע על חמור כפשוטי העם ולא על סוס ומרכבה וכו'...

אז דיברתי עמו על המדרש, והראש ישיבה העיר שבגמרא לא כתוב שתלמידי מרדכי היו ילדי תשב"ר, ואכן למרות דברי המדרש המפורשים שלימד תשב"ר, בכל זאת התפלא הראש ישיבה **מדוע ראש הסנהדרין מרדכי הצדיק מלמד ילדים ולא בחורים או אברכים?**

אבל מדברי המדרש מובן, שרק מרדכי היה ראוי להתפלל כי הוא היחידי שלא השתתף בסעודת הרשע, והיות וכבר נחתמה הגזירה לכן מרדכי היה צריך כוח התפילה וכוח הלימוד של תשב"ר שגם הם לא השתתפו בסעודת הרשע, כי ההורים בפשטות לא סיכנו את ילדיהם להשתתף בסעודת המלך הגוי.

רק למרות כל המאמר שכולי תודה להקב"ה על חסדיו עמי שנתן לי כל זאת, עדיין קצת צ"ע, **שבבני ברק הייתה ישיבתו של רבי עקיבא** עם תלמידיו התנאים, ואילו רב שמואל בר שילת היה אמורא מתלמידי רב שהיה סוף התנאים, ובזמן רבו של רב – רוב הישיבות בארץ ישראל עברו לגליל, ובכלל רב ישיבתו הייתה בסורא שבבבל ולא בבני ברק, ובפשטות גם לא בזמן שעדיין רב היה בארץ ישראל, כמו כן אם הכוונה לרב שמואל שלימד תורה לתלמידים, היה צריך להיכתב לימדו תורה בבני ברק ולא לימדו תורה בבני ברק? והאם הכוונה לר"ע, וצ"ע.

וזכרתי את בריתי יעקוב

לאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שלהם ה' הבטיח שלזרעם יביא את הגאולה, ואלהיו הנביא מבקש מעם ישראל לצמצם את המרחק הרוחני.

ועל ידי צמצום הפרש זה כבר ילמד זכות על עם ישראל ואז הקב"ה יגאלם למען שמו באהבה, ויתן לנו לב חדש לב בשר לעבודתו יתברך.

וממילא אכן לדעת השל"ה זה משמש קטרוג, אבל מאידך מכאן יהיה שורש הרפואה לאלהיו הנביא להביא את הגאולה לעתיד לבוא, ויתכן שלעתיד לבוא הקב"ה יסתפק בעונש אורך הגלות, וגם שיתחזקו להפסיק לתעב את התורה ואת המצוות כמשמעות הפסוקים כאן בפרשה.

וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר

אומנם טוען אברהם היקר שלא רק זכות יעקב עומדת לנו, שהרי כתוב בפסוק שאנו מתקיימים בזכות יעקב יצחק ואברהם, אלא יתכן שהם ביקשו והקב"ה לא הסכים כי ה' רצה שזכותם תעמוד לדרות הבאים, אלא בכל זאת יעקב נכתב ראשון כי יעקב לא ביקש להשתמש ואילו האבות האחרים ביקשו למרות שלא נענו, ואולי כ"ז טמון בכוונת המדרש.

אומנם צ"ע היכן מצאנו שביקשו? ואולי היות ומפורש ומודגש בבקשת יעקב שמבקש מתנת חיים, זה מוכיח שבקשות האבות האחרים לא ביקשו מתנת חיים, וצ"ע. וגם צ"ע מה משמש מצוותיהם הגדולות?

ביום ט"ז ניסן, אמר להם המן הרשע, דעו לכם שניצחתם אותי ע"י הקומץ שלכם למרות עוצמתי ועשרת אלפים ככרות כספי, כיון שרכב מרדכי על הסוס התחיל לקלס להקב"ה **"ארוממך ה' כי דליתני"**, וכן **"ה' אלוקי שועתי אליך ותרפאני"**, ותלמידיו היו **אומרים** "זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו, כי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילון בכי ולבקר רינה", **והמן הרשע אמר** "ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם".

ובלי ספק, מעמד הזוי ומוזר זה שימש פי אלף מעוצמת שיחות וספרי מוסר, שהתלמידים ראו בחוש את הרשע שבגללו הם צמים 3 ימים עם אזיקים, בא לבקרו ומתיישב ביניהם, ומודה להם בפה מלא שלימוד התורה שלהם ניצח את כל כוחו ועוצמתו של השר הבכיר ביותר עם כל עשירותו קרס בפני תשב"ר לומדי התורה, והוא מודה בפה מלא בפני התלמידים ונכבדי המלך!!

את עוצמת האש על ערך ועוצמת לימוד התורה שקיבלו הילדים בזכות המן הרשע בטכס זה, לא סר מהם כל ימיהם, והם מאותו יום והלאה באש של תורה עצומה ביותר למדו בהתמדה ובחשק נפלא שלא קיים מאז ומעולם אצל תשב"ר.

והיות והמן המחיש לתשב"ר בעוצמה שאין כמוה את כוח לימוד התורה, לכן זכה שמבניו יצא המלמד תשב"ר המושלם ביותר רב שמואל בר שילת שהוא מצדיקי הרבים לעולם ועד.

ובמאמר מוסגר, בדרך נסיעתי באוטובוס מבני ברק לאשדוד, להפתעתי הרבה מוצא אני את אחד מזקני ראשי הישיבות הגאון הרב **צבי דרבקין** שליט"א ראש ישיבת גרודנא באר יעקב וחבר מועצת גדולי התורה, שלמרות **כ90 שנות חייו** עד 120 שנה בס"ד, **נוסע באוטובוס ציבורי** כאדם מהשורה, וזה פעם שניה בשבוע זה שראיתו באוטובוס, וזה מסמל ענווה מופלגת ביותר.

וכבר זכיתי להכירו בענוותו העצומה והמדהימה, שכאשר לפני כ20 שנה היה דיבור שתיסגר ישיבתו, הוא **הוריד את הפראק** שהוא מלבוש של ראש ישיבה, **וחזר ללבוש חליפה**

כתב השל"ה שלכן באמצע התוכחה כתוב **"וזכרתי את בריתי יעקוב"** וגו' שזה לא לטובת עם ישראל אלא תוכחה לעם ישראל, ראו כי בני גדולי וענקי הדור אתם ובכל זאת לא למדתם ממעשיהם.

ואומנם כאן כתוב **יעקוב** מלא כי הוא לקח משכון **מאלהיו** את האות ו' כערבון שיביא את הגאולה, ככתוב בסוף מלאכי **"הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא: והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"**.

ואם כן בתוכחה זו יקרב אליהו הנביא לעתיד לבוא את עם ישראל, שיעודם ויטען להם ראו איזה מרחק יש בינכם

במד"ש רבה לו' ג' בקשו אבות הראשונים **ליטול שכר מצות קלות שעשו בעולם הזה**, אבל א"כ מהיכן הייתה זכות עומדת לבניהם אחריהם, שהרי הוא אומר **"וזכרתי את בריתי יעקב"**.

וטען תלמידי היקר אברהם לוי ני"ו שאולי מי שבקשו הם רק אברהם ויצחק, שהרי אצל יעקוב כתוב מפורש **קטונתי מכל החסידים והאמת**, ופירש **הספורנו** שיעקב טען שלא מגיע לו וביקש רק מתנת חיים, ואולי לכן כתוב יעקב ראשון כי לא ביקש והקפיד לא לנצל שכר מצוות קלות.